

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Tereza Ondrášová

Policista v multikulturním prostředí

Olomouc 2016

vedoucí práce: PhDr. Jitka Plischke, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila pouze uvedené zdroje a literaturu.

V Hradci Králové 18. dubna 2016

.....
Bc. Tereza Ondrášová

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Jitce Plischke, Ph.D., za odborné vedení mé diplomové práce a poskytování cenných důležitých rad.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Tereza Ondrášová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Jitka Plischke, Ph.D.
Rok obhajoby:	2016

Název práce:	Policista v multikulturním prostředí
Název v angličtině:	A police officer in a multicultural environment
Anotace práce:	<p>Diplomová práce se zaměřuje na policisty pracující s národnostními menšinami v multikulturním prostředí. Definiuje obsah pojmů multikulturalismus, národnostní menšina a komunikace. Práce se zabývá multikulturním prostředím v České republice, národnostními menšinami, rolí Policie ČR v multikulturní společnosti, aktivitami a komunikací policistů s menšinami. Dále se soustřeďuje na vzdělávání policistů týkající se problematiky národnostních menšin. Policejní vzdělávání má za úkol vybavit příslušníky odpovídajícími kompetencemi, které policistům usnadní orientaci v odlišnostech kulturních hodnot. V teoretické části práce shromažďují a vysvětlují teoretické poznatky, které v empirické části ověřují, interpretují a následně hodnotím dosažené výsledky získané pomocí kombinovaného dotazníku.</p>
Klíčová slova:	multikulturní, národnostní menšina, majorita, policista, policie, předsudek, komunikace, vzdělávání policistů

Anotace v angličtině:	<p>This diploma thesis focuses on police working with ethnic minorities in a multicultural environment. Defines the content of the concepts of multiculturalism, ethnic minority and communication. The work deals with the multicultural environment in the Czech republic, national minorities, the role of the Police of the Czech republic in a multicultural society, the activities and communications of the police with minorities. It further focuses on the training of police officers concerning the issue of national minorities. Police education has the task to equip the members of the relevant competencies that police officers will facilitate the orientation in the differences of cultural values. In the theoretical part of the work I'm gathering and I explain the theoretical knowledge, which in the empirical part to see, interpret, and subsequently I evaluate the results obtained using a combined questionnaire.</p>
Klíčová slova v angličtině:	<p>multicultural, national minority, majority, a police officer, police, prejudice, communication, training of police officers</p>
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 - Dotazník</p>
Rozsah práce:	<p>90 stran</p>
Jazyk práce:	<p>český</p>

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 Multikulturní prostředí v České republice	12
1.1 Multikulturalismus	13
1.2 Národnostní menšiny	15
1.2.1 Národnostní menšiny v České republice	16
1.2.2 Práva národnostních menšin	18
1.3 Charakteristika nejpočetnějších menšin u nás	19
1.3.1 Slovenská národnostní menšina.....	21
1.3.3 Polská národnostní menšina	23
1.3.4 Vietnamská národnostní menšina.....	24
1.3.5 Romská národnostní menšina.....	27
2 Policie České republiky	30
2.1 Role Policie České republiky v multikulturním prostředí	30
2.2 Strategické cíle práce Policie ČR ve vztahu k národnostním menšinám.....	31
2.3 Terminologie základních pojmů nezbytných pro práci policistů s menšinami.....	32
2.4 Pracovní skupina pro menšiny	33
2.4.1 Styčný důstojník	33
2.4.2 Člen pracovní skupiny	35
2.5 Spolupráce Krajského ředitelství policie Pardubického kraje s jinými organizacemi....	36
2.6 Společné aktivity policistů Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, organizací a menšin	37
3 Komunikace	40
3.1 Faktory ovlivňující komunikaci	40
3.2 Komunikace policistů v multikulturním prostředí	42
3.2.1 Komunikace s vietnamskou národnostní menšinou	43
3.2.2 Komunikace s romskou národnostní menšinou.....	44
4 Vzdělávání a příprava policistů pro práci s menšinami	46
4.1 Vzdělávání a příprava budoucích policistů pro práci s menšinami	46
4.2 Vzdělávání a příprava policistů pro práci s menšinami v kurzu Základní odborné přípravy.....	48

4.3 Systémové vzdělávání policistů pro práci s menšinami	48
4.3.1 Systémové vzdělávání policistů Krajského ředitelství policie Pardubického kraje pro práci s menšinami	50
EMPIRICKÁ ČÁST	53
5 Výzkumné šetření	54
5.1 Cíl výzkumu	54
5.2 Formulace hypotéz	54
5.3 Metoda výzkumného šetření	55
5.4 Výzkumný soubor	56
5.5 Předvýzkum	56
5.6 Výsledky výzkumného šetření	57
5.7 Vyhodnocení hypotéz	72
5.8 Diskuze	74
ZÁVĚR	75
Seznam zkratk	77
Seznam použitých zdrojů	78
Seznam příloh	83

ÚVOD

Dnes mohu s jistotou říci, že žijeme v multikulturní společnosti. Tato situace se bude nadále rozvíjet a prohlubovat. Multikulturní společnost je stále diskutované téma dnešní doby, a to nejen aktuální nelegální migrací z „třetích zemí“. Národnostní menšiny tu s námi žijí desítky a některé i stovky let.

Naše moderní doba klade vysoké nároky na policejní práci a policie jako represivní složka se učí překonávat kulturní rozdíly na základě porozumění a komunikace. Obecně převládá názor, že v našem státě panují negativní vztahy mezi většinovým obyvatelstvem a národnostními menšinami. To je zakořeněno v nedůvěře vůči odlišnostem.

Policisté se při výkonu svého zaměstnání denně potkávají s příslušníky národnostních menšin. Policista by měl být profesionál v každém směru, a to také platí při komunikaci s menšinami. Policisté mohou minoritní obyvatelstvo vnímat různými způsoby. Vnímání ovlivňují osobní zkušenosti s menšinami. Všichni příslušníci Policie ČR by měli mít základní vědomosti a vizi o charakteristických rysech národnostních menšin a všeobecný rozhled o společenském životě. Každý policista je povinen při jednání s členy národnostních menšin ctít odlišné kultury a hodnoty a nedělat rozdíly.

V době mého působení u Služby kriminální policie a vyšetřování na Krajském ředitelství policie Pardubického kraje, jsem byla v denním styku s členy národnostních menšin. Měla jsem možnost přímo se účastnit práce policistů v multikulturním prostředí, a proto jsem se rozhodla takto nazvat i mou diplomovou práci: „Policista v multikulturním prostředí“.

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit, zda jsou policisté vzděláváni v oblasti problematiky národnostních menšin, jak často toto vzdělávání probíhá, zda získané informace využívají v praxi a zda se chtějí v oblasti menšin vzdělávat častěji. V práci dále zkoumám, z jakých nejčastějších důvodů se policisté a policistky setkávají s národnostními menšinami, zda národnostní menšiny ovlivňují životy policejního sboru a jaká menšina je nejčastěji uváděna na prvních místech z úhlu pohledu předpokládaných předsudků. Informace prezentované v teoretické části práce ověřuji v empirické části.

Diplomová práce je rozdělena do dvou hlavních částí. První – teoretická část se skládá ze čtyř kapitol, přičemž počáteční je multikulturní prostředí v České republice. V této kapitole se podrobněji zabývám pojmem multikulturalismus, k jehož specifikaci jsem čerpala i ze zahraničního zdroje. Za nezbytnou součást multikulturní společnosti považuji národnostní

menšiny. Nejpočetnější z nich podrobně charakterizují. Druhou kapitolou teoretické části mé diplomové práce tvoří Policie České republiky a její role v multikulturním prostředí, přičemž se více zabývám Pracovní skupinou pro menšiny, která je složena ze styčného důstojníka a dalších členů, dále spoluprací policie s jinými organizacemi v oblasti problematiky menšin a společnými volnočasovými aktivitami policie a jiných organizací s členy minoritního obyvatelstva. Následuje kapitola Komunikace. Komunikace je důležitým prostředkem dorozumívání obecně. To však také platí při jednání policistů s členy národnostních menšin. Poslední kapitola této části je pro tuto práci stěžejní – zabývá se vzděláváním policistů. Vzdělávání pro práci policistů s menšinami je podstatným bodem této práce. Důležitým zdrojem informací se pro mě stala Strategie Ministerstva vnitra pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám, která mi pomohla získat přehled o vzdělávání policistů v problematice menšin a dále interní materiál Závazný pokyn policejního prezidenta č. 258/2013, o činnosti na úseku menšin. K těmto tématům nejsou vydány žádné publikace, které by se touto problematikou zabývaly.

V empirické části práce jsem pomocí dotazníkového šetření sbírala data k vyhodnocení tří stanovených hypotéz za pomoci mediánu. Respondenti – policisté Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, mí kolegové, služebně zařazení na různých útvarech, vyplňovali dotazníky anonymní formou. Výsledky z výzkumného šetření zobrazuji pomocí grafů a tabulek, které následně diskutuji a hodnotím.

Přínosem diplomové práce je bezpochyby zjištění, že Policie ČR udržuje krok s moderní dobou a přizpůsobuje se potřebám multikulturní společnosti v rámci vzdělávání svých příslušníků v oblasti národnostních menšin.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Multikulturní prostředí v České republice

Multikulturní společnost je taková společnost, ve které žijí různé multikulturní a etnické skupiny a národnostní menšiny.

Středoevropské země jsou místem setkávání, střetání, soužití a míšení různých sociokulturních skupin, které mohou být definovány etnicky, národnostně, nábožensky, socioekonomicky a kulturně. Různost populace České republiky (ČR) se bude nadále zvyšovat.¹

V současné migrační vlně se dříve nebo později staneme cílovou destinací pro uprchlíky z krizových oblastí světa (v současnosti se převážně jedná o uprchlíky z válečných oblastí Sýrie, Iráku a Afghánistánu). Jejich cílem bude vyhledat pracovní příležitosti a využití nabídky vzdělávacích institucí. Společenská a ekonomická potřeba s sebou přinese nutnost přílivu většího počtu odborníků a pracovních sil z Evropy. Dalším cílem bude islamizace Evropy, z čehož má veškeré obyvatelstvo strach, jelikož tito lidé jsou většinou Islamisté vyznávající Alláha, citují: „je to On, kdo dává všem věcem sílu se pohybovat a měnit se, vzhledem k tomu, že je jedinou opravdovou mocí ve vesmíru“.² Dá se předpokládat, že v naší republice bude docházet k nalézání, prohlubování či znovuoživení kulturní identity minorit, které zde žijí stovky let. Stejně tak, jako se dělo v západoevropských zemích. Společnost v České republice je a nadále bude multikulturní.

Život v takovéto společnosti má mnoho podob. S občany různých etnických a národnostních menšin se můžeme setkávat v běžných životních situacích, míváme se na ulici, v dopravních prostředcích a také to mohou být naši kolegové z práce. Někteří z nás si ani neuvědomují, že tyto spoluobčany potkáváme a bereme to jako samozřejmost. Možná i z důvodu našeho pozitivního a otevřeného přístupu k členům jednotlivých menšin, jich na našem území žije velký počet. Domnívám se, že je velice obtížné odkazovat se na Sčítání lidu, domů a bytů provedené v roce 2011, protože ne každý se hlásí ke „své“ národnosti, ale k národnosti české. Příkladem mohou být Romové. Ze zjištěných údajů Českého statistického úřadu se při sčítání lidu v roce 2011 k romské národnosti přihlásilo 11 764 osob, přestože dle samotných zástupců menšiny se kvalifikovaný odhad těchto osob na území České republiky pohybuje okolo 300 000. Romové však nejsou jedinou národnostní menšinou v našem demokratickém státě.

Za důležité považuji vymezit si termín multikulturalismus, který nemá stálou definici.

---

¹ BURYÁNEK, Jan. *Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy*, s. 8.

² PHILIPS, Abu Ameenah Bilaal. *Základy tauhídu (jedinečnosti Alláha): islámský koncept Boha*, s. 16.

1.1 Multikulturalismus

Pojem multikulturalismus převážně označuje myšlenkový a politický směr, který vysvětluje skutečnost, že v jednom demokratickém státě mohou zároveň žít jednotlivci a také skupiny s různou kulturou.³ Souhlasím s tvrzením Sarah Song, která multikulturalismus interpretuje jako orgán myšlení politické filozofie o správném způsobu reagovat na kulturní a náboženské rozmanitosti. Dříve byl tento pojem používán jako zastřešující termín charakterizující morální a politické nároky širokého spektra znevýhodněných skupin (Afroameričanů, žen, gayů a lesbiček a osob se zdravotním postižením). V současnosti má většina teoretiků multikulturalismu tendenci soustředit své argumenty na přistěhovalce, etnické menšiny a menšinové národy.⁴

Multikulturalismus se především v zemích západní Evropy začal objevovat postupně, například ve spojitosti s rasou, socioekonomickou třídou, rodovou příslušností nebo jazykem. Multikulturalismus je ideologie, kterou můžeme přijmout či odmítnout. Je důležité, abychom tento termín odlišili od pojmu multikulturalita, kterou Jan Průcha vysvětluje jako „*označení pro reálný stav existence různých kultur, rasových, etnických, náboženských skupin ve světě*“.⁵

Definice multikulturalismu se mnohdy liší. Například Buryánek jej definuje jako:

- **stav společnosti** – mohou zde žít různé sociokulturní skupiny s vlastními tradicemi, hodnotami a postoji, přičemž z tohoto pojetí nevyplývá vzájemná tolerance a respekt skupin,
- **proces** - v rámci kterého dochází například k oboustrannému působení kulturních systémů, popřípadě rozvoji nových režimů,
- **vědeckou teorii**, která se zabývá různými hledisky sociokulturní rozmanitosti, multikulturalismus zde řeší rozdílné názory na svět,
- **politickou vizi či společenský cíl**, přičemž multikulturalismus usiluje o vytvoření četného seskupení osob zařazujících množství rozdílných sociokulturních tříd tak,

---

³ Multikulturalismus. *Wikipedie, otevřená encyklopedie*. [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Multikulturalismus>

⁴ Multiculturalism. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <http://plato.stanford.edu/entries/multiculturalism/#Com>

⁵ PRŮCHA, Jan. *Multikulturní výchova: Příručka (nejen) pro učitele*, s. 238.

aby jejich koexistence byla založena na principech rovnosti, tolerance a respektu. Nedílnou složkou tohoto pojetí je multikulturní vzdělávání.⁶

Multikulturalismus není zdaleka uceleným myšlenkovým hnutím. Od svého rozvoje v 60. letech dvacátého století se rozčlenil do několika ideových směrů. Vzhledem k tomu, že dělení jednotlivých proudů multikulturalismu je rozdílné, zaměřím se na tři základní, které považuji za určující. Jsou jimi:

- **Pluralistický multikulturalismus** - představuje původní pojetí multikulturalismu. Jednotlivé kultury jsou chápány jako uzavřené skupiny, které je nezbytně nutné takto v nezměněné podobě zachovat a zároveň cíleně podporovat. Oslavuje kulturu a její rozmanitost. Skupina nebo komunita je v pluralistickém pojetí základní jednotkou sociálního uspořádání, identifikuje se jednotnou kulturou a kolektivní identitou. Tento směr také uchovává identitu své kultury na základě dodržování a uchování tradic, výkladem či četbou knih psaných členy těchto skupin apod. Významnou myšlenkou tohoto proudu je důraz na uznání původu jednotlivých kultur a právo na „zachování integrity menšin“.
- **Liberální multikulturalismus** – sleduje linii uznání specifických charakteristik kulturních skupin. Cílem tohoto proudu je začlenění jednotlivců a vytvoření společenství rovnoprávných osob. Jeho záměrem je rovnost přístupu ke zdrojům, dále pak respekt k lidské humanitě, který slibuje rovnost a otevřené možnosti pro všechny. Snahou je vymezit se vůči nacionalistickým snahám, jejichž cílem je znevýhodnit členy minorit. Liberální proud připouští částečně pozitivní diskriminaci, jež spatřuje v individuálním přidělení konkrétních práv kulturním skupinám. Tento směr je preferován ve Francii a směřuje k vytváření etnický a kulturně neutrálního veřejného prostoru, ale tento přístup měl za následek poměrně rozsáhlé občanské nepokoje, kdy se integrace přistěhovalců podařila jen z části.
- **Kritický multikulturalismus** – jeho počátky datujeme do poloviny 90. let 20. století, reaguje na kritiky multikulturalismu. Upozorňuje na rozdílnost přístupu, které mají různé skupiny k distribuci zdrojů i ke vzdělání. Zabývá se sledováním mocenských mechanismů a jejich působením na utváření socioekonomické rozvrstvenosti. Jeho snahou je řešit nerovnováhu mezi majoritní a minoritní skupinou. Tuto nerovnost se snaží řešit se zaměřením na solidaritu, jež umožní udržení rozdílnosti a také nabízí

---

⁶ BURYÁNEK, Jan. *Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy*, s. 11-12.

společný cíl pro jednotlivce ve společnosti. V neposlední řadě se zabývá specifickými oblastmi a studuje, jakými způsoby vzniká například rasismus, sexismus či třídní nerovnost.⁷

V České republice začal být multikulturalismus diskutovaným tématem především po roce 1989 po pádu železné opony, následném otevření hranic a přívalu cizinců. V té době jsme se začali více potýkat s národnostními menšinami.

1.2 Národnostní menšiny

Pojem národnostní menšina je časově proměnlivý. Aktuální definice národnostní menšiny dle předpisu č. 273/2001 Sb. zákona o právech příslušníků národnostních menšin ve změně pozdějších předpisů zní: „*Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo*“⁸

Oproti tomu definice národnostní menšiny z roku 1950 ze zasedání OSN⁹ v článku Moravcové, zní: „*Termín menšina zahrnuje pouze ty nedominantní skupiny populace, které mají a chtějí si zachovat stálou etnickou, náboženskou, a jazykovou tradici nebo charakteristiky zřetelně odlišné od ostatní populace; takové menšiny by měly zahrnovat dostatečný počet osob schopných samostatně vymezit tyto charakteristiky; členové menšiny musí být loajální ke státu, jehož jsou součástí.*“¹⁰ V Evropské unii je tento pojem chápán jako vnitřní záležitost státu.

Na základě různých zdrojů a teorií bych národnostní menšinu definovala jako skupinu osob, která je součástí obyvatelstva daného státu, od kterého se nějakým způsobem liší. Každá menšina má svou etnickou specifikaci, na základě které je originální. Především se jedná

---

⁷ MOREE, Dana a Iva JANSKÁ. *Než začneme s multikulturní výchovou: od skupinových konceptů k osobnostnímu přístupu*, s. 17-20.

⁸ § 2 odst. 1 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů ze dne 10. 6. 2001. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273>

⁹ pozn. OSN = organizace spojených národů založena 26. 6. 1945

¹⁰ MORAVCOVÁ, Mirjam. *Postavení národnostních menšin* [online]. [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://fhs.cuni.cz/>.

o etnické, náboženské, jazykové rysy a mentalitu. Národnostní menšina si zakládá na zachování své totožnosti, kulturních tradic, vlastního jazyka a náboženství. V další kapitole bych se podrobněji zaměřila na strukturu národnostních menšin v České republice.

1.2.1 Národnostní menšiny v České republice

Česká republika se problematikou národnostních menšin zabývala již v minulém století, ovšem na počátku svého vzniku, který datujeme 1. 1. 1993, se menšinami začala zabývat hlouběji. Listina základních lidských práv a svobod, která vznikala v letech 1990 – 1991, se stala primárním právním spisem menšinové politiky. Vzhledem k narůstající imigrační vlně související s otevřením hranic, vstoupil v roce 2001 v platnost Zákon o právech příslušníků národnostních menšin č. 273/2001 Sb., nebo také „menšinový zákon“.¹¹

Tentýž rok byl založen výbor „Rada vlády pro národnostní menšiny“. Rada je poradním a iniciativním orgánem vlády pro otázky týkající se národnostních menšin a jejich příslušníků.¹² V čele Rady stojí člen vlády, kterého na návrh předsedy vlády jmenuje vláda. Dále má dva místopředsedy – jeden místopředseda je za veřejnou správu a druhý zastupuje národnostní menšiny. Celkové složení Rady tvoří 30 členů, což jsou zástupci ministerstev (většinou náměstci ministrů), zástupce Kanceláře prezidenta republiky, zástupce kanceláře Veřejného ochránce práv, zmocněnec vlády pro lidská práva, zástupce Asociace krajů České republiky, zástupce Svazu měst a obcí ČR, zástupce odborné veřejnosti a zástupci národnostních menšin. Mezi hlavní činnosti Rady patří zajišťování přípravy opatření vlády, vyjadřování k návrhům zákonů, příprava souhrnných zpráv o situaci národnostních menšin v ČR, různá doporučení pro zajištění potřeb příslušníků národnostních menšin apod. Jedná se především o potřeby v oblasti školství, kultury, užívání svého jazyka. Činností Rady je také spolupráce s orgány územních samosprávných celků. V neposlední řadě sem patří navrhování rozdělování finančních prostředků na podporu aktivit národnostních menšin.¹³

V našem státě máme oficiálně uznaných 14 menšin, které jsou následující:

- Běloruská národnostní menšina,

---

¹¹ Národnostní menšiny. *Multikultura* [online]. [cit. 2016-01-17]. Dostupné z: http://www.multikulturazlin.cz/o.php?o=narodnostni_mensiny

¹² POSPÍŠIL, Milan a Andrej SULITKA. *Národnostně menšinová politika České republiky: základní dokumenty*, s. 103.

¹³ Rada vlády pro národnostní menšiny. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>

- Bulharská národnostní menšina,
- Chorvatská národnostní menšina,
- Maďarská národnostní menšina,
- Německá národnostní menšina,
- Polská národnostní menšina,
- Romská národnostní menšina,
- Rusínská národnostní menšina,
- Ruská národnostní menšina,
- Řecká národnostní menšina,
- Slovenská národnostní menšina,
- Srbská národnostní menšina,
- Ukrajinská národnostní menšina,
- Vietnamská národnostní menšina.¹⁴

Běloruská a Vietnamská národnostní menšina jsou u nás oficiálně uznány za národnostní menšinu od roku 2013. Za národnostní menšinu se také mnohdy považuje menšina židovská, ta ovšem není všeobecně uznávaná. Vymezuje se jako náboženské a kulturní společenství.

Národnostní menšiny se v našich zemích objevily na základě kontinuálního vývoje České republiky. První způsob je, že minoritní skupina nepřijala národnost majoritní společnosti. Další způsob vzniku národnostní menšiny na našem území spatřuji v tom, že došlo k vymezení státních hranic, v němž již obyvatelstvo menšin žilo, například Rusové v Karlových Varech, Němci ve Varnsdorfu, Poláci v Českém Těšíně, apod. Za třetí důvod existence menšin u nás považuji imigraci, která se konala jak v minulosti (řízené přistěhovalectví, vietnamská, kubánská populace) tak dnes.

Národnostní menšiny mají v České republice své zastoupení v Radě vlády pro národnostní menšiny, mají na území ČR svůj historický původ a zakládají spolky (zejména občanská sdružení) na jejichž činnost přispívá i stát.

Dalším důležitým faktorem demokratické společnosti je přiznání práv národnostním menšinám.

---

¹⁴ Národnostní menšiny. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>

1.2.2 Práva národnostních menšin

Právní předpis č. 273/2001 Sb. zákona o právech příslušníků národnostních menšin ve změně pozdějších předpisů, stanovil tyto práva národnostních menšin:

- **výkon práv příslušníků národnostních menšin** - nesmí být omezován nebo znemožňován,
- **svobodná volba příslušnosti k národnostní menšině** – nejsou vedeny žádné statistiky o počtu osob patřících do určité národnostní skupiny, informace ze sčítání lidu, domů a bytů musí sloužit pouze k účelu, ke kterému bylo určeno,
- **právo na sdružování příslušníků národnostní menšiny** – příslušníci se mohou sdružovat v národnostních sdruženích i v politických stranách a v politických hnutích,
- **právo účasti na řešení záležitostí týkajících se národnostní menšiny** - aktivní účast v kulturním, společenském a hospodářském životě a ve veřejných záležitostech, právo vykonávají prostřednictvím výborů pro národnostní menšiny a Rady vlády pro národnostní menšiny, členy Rady jsou zástupci národnostních menšin a zástupci orgánů veřejné moci,
- **právo na užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny,**
- **právo na vícejazyčné názvy a označení** - příslušníci národnostních menšin, kteří dlouhodobě žijí na území České republiky, mají právo, aby název obce, v níž žijí, názvy jejích částí, ulic, jiných veřejných prostranství, označení budov orgánů veřejné správy a volebních místností byly uvedeny rovněž v jazyce národnostní menšiny,
- **právo na užívání jazyka národnostní menšiny v úředním styku a před soudy,**
- **právo na užívání jazyka národnostní menšiny ve věcech volebních,**
- **právo na vzdělávání v jazyce národnostní menšiny** - ve školách, předškolních zařízeních a školských zařízeních,
- **právo na rozvoj kultury příslušníků národnostních menšin** - zachování a rozvíjení svého jazyka, kultury a tradic a na jejich respektování, stát podporuje programy zaměřené na divadla, muzea, galerie, knihovny, dokumentační činnost a další aktivity příslušníků národnostních menšin, za tím účelem poskytuje dotace ze státního rozpočtu,
- **právo na rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny** - stát podporuje pro zachování a rozvoj kultury, tradic a jazyků vydávání periodického

i neperiodického tisku vydávaného v jazycích národnostních menšin, rozhlasové a televizní vysílání v jazycích národnostních menšin.¹⁵

Téměř v každé zemi žijí národnostní menšiny odděleny od většinového obyvatelstva. Členové menšin mají převážně horší společenský status, dosahují nižšího vzdělání, které se odráží na druhu práce, kterou vykonávají. Minoritní obyvatelstvo se zpravidla vyznačuje vyšší nezaměstnaností a bohužel s ní souvisí i vyšší kriminalita.

Každá národnostní menšina má v ČR vlastní historii a je specifická na základě různých charakteristických rysů.

1.3 Charakteristika nejpočetnějších menšin u nás

Jak již bylo zmíněno v kapitole 1.1, odkazovat se na počet menšin ze sčítání lidu, domů a bytů Českého statistického úřadu z roku 2011 je rozporuplné, avšak považuji jej za stěžejní. Uvedení národnosti není povinné, tudíž mnozí tuto volbu nesdělili k jaké národnosti patří, využili. Do sčítání lidu byla začleněna možnost zvolit až dvě národnosti a nově se objevila národnost slezská a moravská. Na základě telefonického hovoru s Českým statistickým úřadem mi bylo zodpovězeno několik otázek týkající se sčítání lidu z roku 2011. Nejdůležitější informací je, že sčítání se zúčastnily jak osoby s trvalým pobytem v ČR, tak cizinci, kteří zde žijí s vízem delším než 90 dní.¹⁶ Tabulka č. 1 interpretuje, k jaké národnosti se hlásily tyto osoby ve sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011.

---

¹⁵ § 3-13 odst. zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů ze dne 10. 6. 2001. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273>

¹⁶ pozn. informace získané telefonickou cestou od zaměstnance Českého statistického úřadu

POČET OSOB HLÁSÍCÍCH SE K NÁRODNOSTI 2011	
POČET OSOB	NÁRODNOST
6 711 624	česká
2 642 666	neuvedeno
521 801	moravská
163 648	osoby s dvojí národností
147 152	slovenská
58 289	ostatní
53 253	ukrajinská
39 096	polská
29 660	vietnamská
18 658	německá
17 872	ruská
12 214	slezská
8 920	maďarská
5 135	romská

Tabulka č. 1 – vlastní konstrukce tabulky

Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

Je opravdu obtížné vymezit přesný počet osob, který čítají národnostní menšiny, a to vzhledem k tomu, že 2 642 666 obyvatel neuvedlo, k jaké národnosti se řadí. Toto číslo tvoří 25% obyvatel z celkového počtu osob v naší republice. Znamená to tedy, že každý čtvrtý člověk národnost neuvedl.

Z tabulky je patrné, které menšiny jsou dle oficiálního sčítání lidu v České republice nejpočetnější. Jsou to menšiny slovenská, ukrajinská, polská a vietnamská. Účelně jsou v tomto pořadí podrobně charakterizovány v následujících v podkapitolách. Ačkoli je romská menšina v tabulce zastoupena pouze 5 135 občany, patří u nás k té nejpočetnější a je nezbytné si ji také charakterizovat. Budu se držet oficiálních statistik a národnostní menšiny uvedu v tomto pořadí: 1. slovenská národnostní menšina, 2. ukrajinská národnostní menšina, 3. polská národnostní menšina, 4. vietnamská národnostní menšina, 5. romská národnostní menšina.

1.3.1 Slovenská národnostní menšina

Slovenská menšina je dle oficiálních statistik nejpočetnější menšinou na našem území v počtu 147 152 osob. Dle kvalifikovaného odhadu u nás žije kolem 300 tisíc Slováků. Tento rozdíl je způsoben tím, že ne všichni se za Slováky považují. To je zapříčiněno asimilací, podobností našich jazyků a délkou pobytu.¹⁷

Nejvyšší počet osob slovenské národnosti u nás nalezneme v kraji Moravskoslezském, následuje kraj Ústecký, Jihomoravský, Středočeský, Karlovarský a hlavní město Praha. Jedná se převážně o potomky Slováků, kteří po 2. světové válce osídlovali pohraničí. Během 60. a 70. let k nám emigrovali z důvodu stavebních prací a také do Prahy přišla tzv. „úřednická migrace“. Jednalo se o stranický aparát (funkcionáře komunistické strany, příslušníky armády, apod.).¹⁸

Slovenská národnostní menšina se stále snaží o prezentaci slovenské kultury, hodnot a zachování slovenského jazyka. Vydává periodika, organizuje Slovensko-české kulturní festivaly, které se konají v různých městech České republiky. Aktivizuje se v loutkovém divadle, dramatických kroužcích, pořádá slovenské plesy, výstavy, besedy a jiné. U nás působí 11 slovenských občanských sdružení. Nejpočetnější z nich je „Klub slovenskej kultúry“, který čítá okolo 2 600 členů a „Obec Slovákov v ČR“, do něhož patří 1 250 členů. Další významnou institucí je Slovensko-český klub, který vyzdvihuje vzájemné pozitivní vztahy. Slovenská menšina také spolupracuje s Radou vlády ČR, v níž má tři zástupce. Spolupracují v oblasti poskytování dotací na vydávání periodik a oblasti dotační politiky Ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Dále má slovenská menšina zastoupení v různých komisích. Velice dobrá je spolupráce s městy Praha, České Budějovice, Moravskou Třebovou a Brnem. Tato města velkou měrou podporují menšinový život.¹⁹

Vzhledem k dlouhodobé společné historii našich zemí a podobnosti jazyka většina z nás považuje Slovensko za bratrský stát.

Dle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 je druhou nejpočetnější menšinou menšina ukrajinská.

---

¹⁷ Slovenská kulturní identita. *Mezikulturní dialog* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/slovenska-kulturni-identita.html>

¹⁸ Slovenská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/slovenska-narodnostni-mensina-16157/>

¹⁹ Slovenská kulturní identita. *Mezikulturní dialog* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/slovenska-kulturni-identita.html>

1.3.2 Ukrajinská národnostní menšina

Informace o působnosti Ukrajinců v Česku existují již z 16. – 17. století. V té době k nám přicházeli studenti nebo žoldnéři. Větší příslun migrantů probíhal koncem 19. století, kdy k nám přicházeli vzdělaní vysokoškoláci. V 1. pol. 20. století byla ukrajinská menšina velmi aktivní, zakládala spolky, vydávala knihy a působila v divadle. Rozvoj ukrajinské kultury zanikl - byl pozastaven v době německé a následně i sovětské okupace do roku 1989. Důsledkem zákazu působení ukrajinských spolků byla většina imigrantů asimilována mezi majoritní společnost. Od roku 2000 podléhá pobyt Ukrajinců na našem území vízové povinnosti. Většina jich k nám jezdí za účelem zaměstnání a podnikání, menší počet za účelem sloučení rodiny.²⁰

Na základě různých zdrojů si dovolím konstatovat, že ukrajinští občané k nám jezdí z variabilních důvodů, mezi něž patří důvody rodinné, poskytování lepší zdravotní péče a zvýšení úrovně kvality života. Většina krátkodobě pracujících Ukrajinců u nás plánuje vydělat více peněz, přivést je do jejich rodné země a zvýšit si svoji životní úroveň. Příjezd za prací doprovází vyřizování spousty dokumentů, což mnohdy způsobuje práci bez pracovního povolení tzv. „načerno“. Ti, co pracují bez povolení, nehradí sociální a zdravotní pojištění a dochází tak k porušování předpisů a zákonů.

Pravděpodobně největším problémem pro úspěšnou integraci je považování Ukrajinců za tzv. cizince z třetích zemí. To jim brání získat lépe placenou práci nebo se uplatnit v oboru. Ukrajinští občané, kteří doposud nevlastní povolení k trvalému pobytu, mají problémy i s bydlením, jelikož v důsledku výše zmíněného nemohou vlastnit nemovitost. Převážně však imigranti, kteří jezdí za prací, volí levnou variantu bydlení na různých ubytovnách v blízkosti místa výkonu jejich práce.²¹

Mezi zeměmi východní Evropy je vzájemný vztah České republiky a Ukrajiny zajištěn v politických, ekonomických, kulturních nebo společenských úrovních. Mezi stále se opakující témata je otázka migrace, kterou se zabývají i ministři zahraniční a snaží se nalézt vhodná řešení. Informace o počtu legálních a ilegálních migrantů u nás poskytuje Služba cizinecké policie České republiky.²²

---

²⁰ MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA, a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR*, s. 59-61.

²¹ MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA, a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR*, s. 77-78.

²² KOŘAN, Michal. *Czech foreign policy in 2007-2009*, s. 218.

Dle Českého statistického úřadu se k ukrajinské menšině hlásí kolem 50 000 osob. Ti žijí především v Praze, Karlových Varech, Děčíně, Brně, Přerově a Ostravě. Ovšem samotné ukrajinské organizace uvádějí až 150 000 osob žijících v ČR. Mezi hlavní aktivity ukrajinské menšiny u nás patří zachování a rozvíjení ukrajinské kultury, rozvíjení vzájemného ukrajinsko-českého vztahu, potlačování xenofobie, zajišťování kulturních akcí spojených s ukrajinským církevním kalendářem. Jedná se o oslavy svátků, plesy, „Dny Tarase Ševčenka“, pietní akce Hladomoru na Ukrajině, a spousta dalších. Dochází i k vydávání časopisu pro Ukrajince, nazývaného „Porohy“, což je kulturně politický čtvrtletník, sloužící jako informační zdroj pro Ukrajince žijící v ČR. Ukrajinská menšina má samozřejmě také své spolky, mezi něž se řadí „Ukrajinská iniciativa v ČR“, „Spolek ukrajinských žen“, „ Fórum Ukrajinců, o.p.s.“ a další. Oproti Slovákům mají Ukrajinci v Radě vlády pro národnostní menšiny jednoho zástupce, který spolupracuje v rámci poskytování dotací na vydávání periodika a dotační politiky.²³

Třetí nejpočetnější menšinou je polská národnostní menšina.

1.3.3 Polská národnostní menšina

První nárůst polské menšiny na našem území začal v roce 1848 a dále pokračoval v 2. polovině 19. století. To bylo přisuzováno hospodářské krizi, neúrodě a hladomoru, ale také těžkému postavení dělníků a lidu na statcích šlechticů. Rakousko-uherská monarchie nebyla dobou jednoduchou.²⁴ Po druhé světové válce byla polská menšina dosti kontrolována a usměrňována komunistickými orgány, především její tisk byl podrobován cenzuře.²⁵

Momentálně v ČR žije kolem 39 000 obyvatel hlásící se k polské národnosti. Ovšem dle kvalifikovaných odhadů jich je o 30 000 více. Několik Poláků žije v Praze, ale většina z nich žije v oblasti Českého Těšína v okresech Frýdek Místek a Karviná. Zde se nacházejí školy, které vyučují v polštině. Tyto školy jsou součástí státních škol.²⁶

---

²³ Ukrajinská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/ukrajinska-narodnostni-mensina-16159/>

²⁴ ŠRAJEROVÁ, Oľga a Gabriela SOKOLOVÁ. *Národnostní menšiny a majoritní společnost v České republice a v zemích střední Evropy v 90. letech 20. století*, s. 224.

²⁵ GABAL, Ivan. *Etnické menšiny ve střední Evropě: konflikt nebo integrace*, s. 125.

²⁶ Polská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/polska-narodnostni-mensina-16124/>

Co se týká vzdělávání menšiny u nás, zahraniční zdroj uvádí, že mateřské a základní školy mohou zahájit výuku v jazyce polské minority za předpokladu, že každá třída má nejméně 12 dětí, které se prohlašují za členy minority. Na střední škole je třída otevřena v případě minimálního počtu deseti žáků. Poláci jsou jedinou menšinou v České republice s vlastním vzdělávacím systémem podporovaného českou vládou. Evropská unie kritizuje ČR za to, že největší menšina – slovenská, nemá dostatečnou podporu ze strany státu.²⁷ Co se týká vysokoškolského studia, polští studenti si stěžují na diskriminaci při vstupu na vysoké školy, jelikož přijímací zkoušky mohou vykonat pouze v jazyce českém.

Prioritou minority je zachovat si svou identitu a kulturní dědictví Poláků v ČR. Menšinu tvoří třicet občanských sdružení. Hlavními jsou „Kongres Poláků v České republice“, který zastupuje menšinu ve vztahu k většinové společnosti a „Polský kulturně osvětový svaz v ČR“. Nejznámější akcí, kterou osvětový svaz pořádá, je „Gorolski Świąto“ v Jablunkově. Jedná se o největší folklorní přehlídku a kulturně společenskou akci, která se koná v rámci Týdne beskydské kultury. Zaměřují se na spolkovou činnost a vydávají periodika a to „Głos ludu“ (Hlas lidu), čtrnáctideník pro děti a mládež „Nasza Gazetka“ (Náš informační bulletin) a měsíčník „Kurier Praski“ (Kurýr Praha). Rozvíjejí kulturní činnost, např. loutkové divadlo a Polskou scénu Těšínského divadla. Stejně jako slovenská má i polská menšina v Radě vlády tři zástupce, jejich spolupráce lpí především na vzdělávání v jazyce národnostní menšiny (školy s polským vyučovacím jazykem).²⁸

Stejně jako Slováci nám jsou Poláci blízcí. Máme stejný slovanský původ, naše jazyky jsou podobné, kultury jsou téměř stejné. Poláci jsou více věřící než Češi. Oba státy jsou podobně vyspělé. K národnostním menšinám již řadíme také vietnamské obyvatelstvo.

1.3.4 Vietnamská národnostní menšina

Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 ukázalo, že se k vietnamské národnosti přihlásilo necelých 30 000 osob. Neoficiální odhady počtu Vietnamců u nás ovšem poukazují na 50 – 60 tis. osob. V roce 2007 poprvé projevil Svaz Vietnamců v ČR zájem o členství v Radě vlády pro národnostní menšiny. Bylo jim vyhověno a do jednání Rady docházel jako

---

²⁷ DEMEUSE, Marc. *Educational policies and inequalities in Europe*, s. 205.

²⁸ Polská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/polska-narodnostni-mensina-16124/>

host zástupce vietnamské komunity. Vietnamci jsou u nás oficiálně uznáni za národnostní menšinu až od roku 2013.²⁹

Vietnamci se v naší zemi začal rozrůstat v 2. pol. 20 století. Na základě mezinárodních smluv bylo občanům Vietnamu umožněno studovat vysokou školu v tehdejším Československu a získat v praxi v tehdejších socialistických podnicích. Samozřejmě se to netýkalo všech osob. Příležitost vyjet ze země do naší republiky měli jen studenti s výborným prospěchem nebo příbuzní tehdejších funkcionářů a všichni byli před odjezdem podrobeni výuce českého jazyka. Po pádu komunistického režimu se změny týkaly i menšin. Spousta Vietnamců si zřídila živnostenský list a díky tomu zde povolení k dlouhodobému pobytu. Po roce 1993 následoval příchod vietnamských migrantů z Německé republiky. Tato situace je vysvětlována takto: „bývalí vietnamští pracovníci vázaní smlouvou s tehdejší Německou demokratickou republikou obdrželi finanční vyrovnání za nedodržení smlouvy v případě, že zemi opustí, ale namísto návratu do Vietnamu se přesunuli do ČR“.³⁰ Dále se zvýšil počet žen a dětí, které k nám začaly přicházet za svými manželi a otcí. To vedlo ke vzniku rodinného společenství a jejich vlastní komunity.

Tato menšina u nás především obchoduje v různých odvětvích, a to od roku 1990. Dříve se soustřeďovali do větších měst (Prahy, Brna a Ostravy), které jim dávaly naději ve vyšší výnosy. Nabízeli oblečení a levnou elektroniku. Současná vietnamská tržnice je takové malé městečko, vlastní svět menšiny. Nejznámější a největší tržnicí u nás je velkoobchodní pražská „Sapa“. Slouží jako obchodní a kulturní centrum. Nalezneme zde školu, školku, restaurace, obchody, služby, buddhistický chrám, vydávají se vietnamské noviny, půjčovny různého zboží, tlumočnické služby, kasina, centrum bojových umění a také jazykové středisko. V tomto středisku se vyučuje český jazyk a také vietnamský jazyk, především pro děti narozené v ČR.

Postupem času se obyvatelstvo rozdělilo do tří generací:

- nejvyšší vrstva – „starousedlíci“ – jedná se o obyvatele, kteří přišli na české území v minulém století a nevrátili se do své rodné země,
- střední vrstva – porevoluční Vietnamci,

---

²⁹ Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

³⁰ MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA, a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR*, s. 9-10.

- nejnižší vrstva – nově příchozí Vietnamci.³¹

Nově příchozí obyvatelé Vietnamu jsou u nás vystaveni těžké situaci. Příčinou je nezkušenost, v důsledku které jsou odkázáni věřit krajanům v české zemi. Ti je zahlcují potřebností jejich služeb v oblasti tlumočnictví a překladatelství, zprostředkovatelství, právnictví, apod. Převážná většina nově příchozích neovládá český jazyk, neorientuje se v našem systému a nemá dostatečné množství informací. Na službách jejich krajanů se stali závislí a platí za ně nemalé finanční částky. V dnešní době je nejčastěji spatřujeme v potravinářství, tzv. večerkách, při modeláži nehtů, v bistrech, obchodech s jakýmkoli zbožím, apod.

Vietnamci založili téměř třicet organizací, v kterých se shlukují jejich členové. Smíšenými organizacemi, kde se setkávají zástupci většinové společnosti a vietnamské minority jsou „Klub Hanoj“ a „Info-Dráček“. Nejvíce zastoupenými organizacemi čistě vietnamské jsou „Svaz Vietnamců v ČR“, „Asociace českých občanů vietnamského původu“ a „Van Lang“. Van Lang se zaměřuje na literaturu, kulturu a lidská práva.³² Založeny jsou i organizace zaměřené na náboženství.

Vydavatelská činnost, jakou u nás má vietnamská menšina, nemá obdoby v žádné jiné vietnamské komunitě v Evropě. Z tohoto důvodu se některé časopisy šíří i do jiných států, hlavně do Německa, Polska, Slovenska a Maďarska.³³

Převážná většina představitelů vietnamské komunity jsou buddhistického vyznání. V souvislosti s jejich vírou byl roku 2008 postaven buddhistický chrám ve Varnsdorfu a další nalezneme ve velkoobchodní tržnici Sapa v Praze. V komunitě se také nachází poměrně velké množství osob s vírou v křesťanství.³⁴

Shrnuli informace o této asijské menšině, docházím k závěru, že se potýká s problémy jazykovými a kulturními, zadlužením kvůli cestě do ČR, závislosti

---

³¹ MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA, a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR*, s 17.

³² Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

³³ MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA, a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR*, s 29-20.

³⁴ LHOŤAN, Lukáš. *Rozmanitostí proti předsudkům: Romové, Vietnamci, Muslimové a Ukrajinci v České republice*, s. 28.

na tlumočnicích/zprostředkovatelích a špatném uplatněním na trhu práce. Jejich pracovitost je oceňující.

1.3.5 Romská národnostní menšina

Ke sčítání lidu v roce 2011 se přihlásilo k romské národnostní menšině pouze 5 000 osob, což je méně než 0,1 % populace. Došlo tedy dvojnásobnému poklesu v porovnání s rokem 2001. Na základě zjištěných dat byl zaznamenán nárůst v oblasti kombinující českou a romskou národnost, ke které se aktivně přihlásilo o 7 000 obyvatel více než v porovnávaném roce 2001.³⁵ Kvalifikovaný odhad samotných zástupců menšiny je okolo 300 000. Nejvyšší rozptyl Romů se nachází především na severní Moravě v Ostravě a Karviné, severních Čechách v Děčíně a Ústí nad Labem, a samozřejmě v Praze a Brně. Považuji tedy za důležité zmínit tuto velikou a nejvíce diskutovanou národnostní menšinu v našem státě.

První zmínky o romském etniku na našem území uvádí Dalimilova kronika. Tehdy, v 13. století, se o Romech pravděpodobně mluvilo jako o „Kartasi“.³⁶ Ještě před druhou světovou válkou se na našem území vyskytovaly různé skupiny Romů – čeští, moravští, olaští a Sintí. Tito žili kočovným způsobem života. Z důvodu rasy byli během druhé světové války stejně jako Židé pronásledováni německou armádou, která je nechala transportovat do „cikánských táborů“. Této deportaci předcházela seznam všech Romů v počtu 6 500, který byl založen v roce 1942 českým četnictvem a dále neuposlechnutí výzvy o trvalém usazení. Později byli „cikáni“ převezeni do koncentračních táborů. Válku přežilo okolo 600 osob tohoto etnika. Z důvodů získávání pracovní síly pro potřeby zemědělství a těžkého průmyslu se do naší země začalo po roce 1945 stěhovat obyvatelstvo ze slovenských romských osad. Pro romské obyvatelstvo byl významný rok 1958, kdy byl schválen a přijat zákon č. 74/1958 Sb., o trvalém usídlení kočujících osob. Výše jmenovaný zákon nařizoval všem osobám, které žijí polokočovným nebo kočovným způsobem života, aby zanechaly dosavadního stylu života a usídlili se na jednom konkrétním místě. V průběhu let 1965 až 1970 bylo snahou komunistického režimu řešit „cikánskou otázku“, a to cíleným plánovaným a organizovaným rozptylem Romů ze slovenských osad. Plánem bylo je přesídlit do oblastí s rozvinutým

---

³⁵ Národnostní struktura obyvatel. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26e7cb3770e187?version=1.0>

³⁶ DANIEL, Bartoloměj. *Dějiny Romů: vybrané kapitoly z dějin Romů v západní Evropě, v českých zemích a na Slovensku*, s. 16.

průmyslem v Čechách. Romské osady měly být zcela zlikvidovány a obyvatelstvo se mělo asimilovat. Od 70. let až do roku 1989 byla romská problematika pravidelně řešena na zasedáních československé vlády.³⁷

Na základě sociálních průzkumů je romské obyvatelstvo řazeno do vrstev s nejhorsšími životními podmínkami. Charakterizuje je zcela podprůměrná vzdělanostní a společenská úroveň, poměrně vysoká míra nezaměstnanosti, dalším nevyhovujícím aspektem je nedostatečná bytová situace, neúměrná kriminalita a neustále se prohlubující napětí mezi vlastní komunitou a majoritní společností. Přestože romská menšina dosáhla po druhé světové válce dynamického sociálního růstu, zůstala její socioekonomická pozice a životní úroveň poměrně nízká. Po listopadu 1989 se jejich situace začala ještě více zhoršovat. Mezi standardní příčiny zhoršování situace můžeme řadit nízkou kvalifikovanost, pracovní morálku, vysokou fluktuaci a další příčiny – snížení poptávky po neoborné a problematice pracovní síle Romů, zvýšená konkurence dělníků (převážně z Ukrajiny) a neochota přijímat „cikány“ na uvolněné pracovní pozice.³⁸

Romové žijí kulturním životem – hudbou, tancem, literární tvorbou. Vydávají periodický tisk, provozují internetový portál, působí v rámci volnočasových aktivit a obecně primární prevence (mimo jiné s Policií ČR), spolupracují se školami. Mezi jejich nejvýznamnější organizace řadíme Demokratickou alianci Romů se sídlem ve Valašském Meziříčí (D.A.R.) – mimo jiné vydává časopis pro děti a mládež Kereka, Společenství Romů na Moravě - vedle bohaté spolkové činnosti vydává noviny Romano hangos, Romea, což je občanské sdružení Praha - provozuje stejnojmenný internetový portál Romea a vydává periodikum Romano vod'i, a spousta dalších. Vedle těchto sdružení existuje velké množství organizací, které působí ve prospěch romské komunity. Mezi nejznámější patří Člověk v tísni, Nadace Nová škola a Drom (romské středisko v Brně). V Radě vlády má romská menšina dva zástupce. Aktivně spolupracují v oblasti poskytování dotací na vydávání periodik a projektu elektronických médií Romano hangos, Romano vod'i, Radio Rota a Kereka, dále v oblasti dotační politiky Ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vůči romským občanským sdružením, ale i financování světového romského festivalu Khamoro. Zástupce romské menšiny je např. členem výboru Rady pro dotační politiku a výboru Rady pro spolupráci s orgány samosprávy. Je členem v Poradním sboru ministryně školství, mládeže a tělovýchovy pro záležitosti národnostních menšin a ve výběrových dotačních

---

³⁷ JAKOUBKOVÁ BUDILOVÁ, Lenka a Tomáš HIRT. *Policista v multikulturním prostředí: informační manuál pro Policii ČR*, s. 25-26.

³⁸ NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*, s. 110 – 111.

komisích ministerstva kultury, a další. Za důležité považuji zmínit aktivní činnost romských politických stran „Romská demokratická strana“ a „Parlament Romů v ČR“.³⁹

Mám – li se zmínit o integraci romského obyvatelstva, mohu říci, že Romové nemají problémy jenom u nás, ale skoro ve všech zemích.⁴⁰ Problémy s Policií České republiky nejsou výjimkou.

Policisté se s multikulturní společností a národnostními menšinami setkávají téměř denně, a proto jim bude věnována následující kapitola.

---

³⁹ Romská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/romska-narodnostni-mensina-16149/>

⁴⁰ BAKALÁŘ, Petr. *Psychologie Romů*, s. 114.

2 Policie České republiky

Policie České republiky (P ČR) je polovojenky organizovaný bezpečnostní sbor, jehož moderní historii můžeme datovat od roku 1991. Jeho hlavním úkolem je sloužit veřejnosti, chránit veřejný pořádek, bezpečnost osob a majetek. Mezi další hlavní úkoly patří předcházení trestné činnosti a další. Úkoly plní dle trestního řádu. V rámci hierarchie je P ČR přímo řízena ministerstvem vnitra (MV). P ČR tvoří policejní prezidium, dále pak útvary s celostátní působností (např. Útvar rychlého nasazení, Ředitelství služby cizinecké policie apod.), celkem 14 krajských ředitelství a útvary, které jsou zřízeny v rámci krajských ředitelství.

2.1 Role Policie České republiky v multikulturním prostředí

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky je hlavním dokumentem, kterým se tento ozbrojený sbor řídí. Dále je důležitá znalost celého právního řádu. Nedílnou součástí policejní práce jsou hodnoty a principy, jež z právního řádu vyplývají. Mezi další určující právní akty P ČR patří nařízení vlády, vyhlášky ministerstva vnitra, rozkazy a závazné pokyny policejního prezidenta apod. Zákonodárce v těchto dokumentech uvádí principy, kterým se P ČR má řídit i ve vztahu k multikulturní společnosti. Mezi tyto principy patří:

- **Princip etnické neutrality** - P ČR vychází z principu rovnosti všech, což znamená rovnost bez ohledu na jazykovou, národnostní, etnickou, rasovou a náboženskou příslušnost. Z výše uvedeného vyplývá, že policisté při výkonu své činnosti musí zaujímat vždy neutrální postoj.
- **Princip vázanosti zákonem** - policie se při veškeré své činnosti musí řídit příslušnými právními normami. Mezi další principy, které nejsou řízeny právním řádem, jsou obecné principy efektivita a účelnost. Princip vázanosti zákonem platí samozřejmě i ve vztahu k menšinám a jejich příslušníkům.⁴¹

Za důležité považuji definování rolí policie ve vztahu k multikulturnímu prostředí.

- **Role ochranná** – policie má povinnost chránit zákonné zájmy jak majoritní tak minoritní společnosti. Ve vztahu k většině se to chápe jako samozřejmost, ale ve vztahu k menšinám často nikoli.

---

⁴¹ Policie v multikulturní společnosti. *Střední policejní škola MV v Praze* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.epolis.cz/download/pdf/materials_64_1.pdf

- **Role sankční** – povinností P ČR je při výkonu své činnosti trestat protiprávní jednání zaměřená proti multikulturní koexistenci. Tuto povinnost mají i další státní orgány.
- **Role reprezentační** – reprezentace policie vyplývá z podstaty policejní práce, která je převážně prováděna v terénu. To, jak menšiny vnímají policii, ve velkém ovlivňuje jejich vztah k většinové společnosti a její možnost úspěšné integrace.
- **Role preventivní** - prevence je realizována již pouhou přítomností policie, která je jedním z představitelů hodnotového řádu. Základní hodnotou je princip „právního státu“. Policie by při výkonu své pravomoci měla zastupovat celou společnost (včetně menšin).⁴²

Policisté se s členy národnostních menšin setkávají z různých příčin. Policista obvodního oddělení při běžném výkonu služby – na ulici, při páchání přestupků a trestných činů. Policista z Odboru služby pořádkové policie při demonstracích, z Odboru služby cizinecké policie při pobytových kontrolách cizinců, z Odboru služební kynologie – tzv. „psovod“ při demonstracích, domovních prohlídkách, kriminalista při páchání trestných činů – neplacení výživného, krádeží, majetkové kriminalitě apod. Příčiny setkávání mohou být ale i osobní, např. při sportovní činnosti, nebo policisté mají mezi menšinami přátele, rodinu, využívají jejich služeb a mnoho dalších. Systematická práce policie ve vztahu k menšinám je dále podrobně rozvedena ve strategickém plánování.

2.2 Strategické cíle práce Policie ČR ve vztahu k národnostním menšinám

Mezi základní strategické cíle systematické práce Policie ČR pro období 2015 - 2017 ve vztahu k menšinám patří:

- rovný a nestranný přístup k příslušníkům menšin,
- posílení odborných a interkulturních kompetencí příslušníků Policie ČR a znalost menšinových specifik,
- prohlubování spolupráce s institucemi, se kterými Policie ČR přichází do kontaktu při řešení dané problematiky,
- zefektivnění komunikace a míry důvěry s příslušníky menšin
- aktivní součinnost v oblasti integrace menšin do většinové společnosti,

---

⁴² Policie v multikulturní společnosti. *Střední policejní škola MV v Praze* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.epolis.cz/download/pdf/materials_64_1.pdf

- zlepšení všeobecného povědomí o činnosti styčných důstojníků pro menšiny a jejich účinné zapojení do řešení otázek vnitřní bezpečnosti v souvislosti s příslušníky menšin,
- využívání dobré praxe a zkušeností ze zahraničí (uplatňování principu služby veřejnosti)
- odbourávání negativních postojů k příslušníkům menšinových skupin v řadách policie.⁴³

Ze strategických cílů je odvozena další činnost policie ve vztahu k menšinám.

2.3 Terminologie základních pojmů nezbytných pro práci policistů s menšinami

Domnívám se, že pro plnění úkolů a cílů policie na úseku menšin, je důležité mít jasně vymezené základní pojmy spojené s problematikou menšin.

Menšina je minoritní skupina obyvatel státu, kterou spojují etnické, rasové, náboženské a kulturní odlišnosti. Menšinu může tvořit sociální situace, která ji marginalizuje na okraj společnosti. Mohou ji tvořit i cizinci, tzn. občané jiného státu. Dále je důležité vymežit si pojem sociální vyloučení.

Sociální vyloučení je proces, na základě kterého jsou jednotlivé osoby, ale i celé skupiny osob zbavovány přístupu ke zdrojům. Ty jsou však velmi důležité z hlediska začleňování do společenských, ekonomických a také politických činností společnosti. Jsou distancováni od vzdělávání, institucí, socializace a služeb, které stát poskytuje.⁴⁴ S tímto vyloučením je spojen i termín sociálně vyloučená lokalita.

Sociálně vyloučená lokalita je oblast, kde žijí sociálně vyloučené osoby. Ti jsou izolováni od svého okolí na základě různých aspektů. Obyvatelé sociálně vyloučené lokality jsou většinou chudí, nezaměstnaní, žijící ve špatných bytových podmínkách. Na základě informací z praxe se zde většinou vyskytuje rizikové chování. Může se stát, že někdo tyto osoby nazývá komunitou.

---

⁴³ Strategie pro práci policie České republiky ve vztahu k menšinám. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mensiny-strategie-2013-14-pdf.aspx

⁴⁴ JAKOUBKOVÁ BUDILOVÁ, Lenka a Tomáš HIRT. *Policista v multikulturním prostředí: informační manuál pro Policii ČR*, s. 20.

Komunita je však skupina osob, která se od většinové společnosti liší rozdílným způsobem života mající společné zájmy a potřeby, sdílející své problémy a žijící na určitém území.

Činnost P ČR na úseku menšin je ukotvena v Závazném pokynu policejního prezidenta č. 258/2013. Odborným garantem problematiky týkající se veškerých činností na úseku menšin je v rámci P ČR Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky. Na základě aktivního přístupu policie k problematice menšin byly zřízeny pracovní skupiny pro menšiny.

2.4 Pracovní skupina pro menšiny

Ředitel každého krajského ředitelství policie zřizuje v rámci své působnosti pracovní skupinu pro menšiny. Jejím úkolem je naplňovat aktuální strategii pro práci policie ve vztahu k menšinám. Při zřizování pracovní skupiny pro menšiny ředitel krajského ředitelství policie stanoví její velikost a složení s ohledem na aktuální situaci na úseku menšin na daném území. Ředitel krajského ředitelství policie jmenuje vedoucím pracovní skupiny pro menšiny styčného důstojníka pro menšiny a členy pracovní skupiny pro menšiny.

2.4.1 Styčný důstojník

Základním nástrojem pro činnosti Policie ČR ve vztahu k menšinám jsou tzv. styční důstojníci pro menšiny. Tito odborníci jsou ustanoveni při všech krajských ředitelstvích Policie ČR od roku 2005.⁴⁵

Hlavním styčným důstojníkem (SD) je styčný důstojník pro menšiny Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR. Mezi jeho hlavní činnosti řadíme metodické řízení a koordinace styčných důstojníků pro menšiny krajských ředitelství policie, členů pracovních skupin pro menšiny a ostatních policistů působících na tomto úseku, organizování instrukčně metodických zaměstnání a porad pro styčné důstojníky krajských ředitelství a členy pracovních skupin, a to jedenkrát ročně – v případě potřeby i vícekrát. V případě řešení závažných případů týkajících se menšin poskytuje součinnost a pomoc, vyhodnocuje plnění plánů činností, navrhuje potřebná legislativní, organizační a personální opatření. Zároveň se podílí s odborem bezpečnostní politiky ministerstva vnitra na přípravě

---

⁴⁵ Strategie pro práci policie České republiky ve vztahu k menšinám. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mensiny-strategie-2013-14-pdf.aspx

strategie a akčního plánu pro menšiny a minimálně jednou ročně hodnotí jednotlivé krajské styčné důstojníky. Informuje odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra o výsledcích důležitých jednání s krajskými styčnými důstojníky či s pracovními skupinami pro menšiny.⁴⁶ Styčný důstojník pro menšiny zřízený v 14 krajských ředitelství policie se vyznačuje těmito standardními činnostmi:

- **Analytické činnosti** – SD systematicky mapuje výskyt menšinových komunit a sociálně vyloučených lokalit v regionu, zná strukturu příslušníků menšin a cizinců v lokalitě, analyzuje informace o životě menšin a cizinců získané z veřejných zdrojů nebo od veřejnosti, systematicky vyhodnocuje výskyt kriminogenních faktorů a vyhodnocuje bezpečnostní situaci komunit a lokalit.
- **Koordinační a metodické činnosti** – SD sestavuje a metodicky vede Pracovní skupinu pro menšiny a koordinuje její činnost, členům Pracovní skupiny ukládá úkoly, koordinuje vzdělávání policistů v daném regionu v oblasti policejní práce s menšinami, vede a realizuje různá opatření.
- **Informační činnosti** – SD vede databázi spolupracovníků z řad orgánů státní správy, samosprávy, poradenských služeb, spolků apod. Dále vede a aktualizuje databázi realizovaných projektů zaměřených na problematiku menšin a eviduje roli policie v těchto projektech, jednou za půl roku zpracovává zprávu o činnosti své a pracovní skupiny. Prezentuje preventivní a opatření v souvislosti s menšinami. Informuje SD Policejního prezidia ČR o situaci a o všech případech souvisejících s problematikou menšin a další.
- **Poradenské činnosti** – SD prezentuje práci policie přímo v prostředí menšiny, zajišťuje seznámení jejich příslušníků s možnostmi pomoci ze strany policie nebo jiných subjektů, podílí se na tvorbě komunitních a krizových plánů, zastupuje policii v mimorezortních projektech zaměřených na problematiku menšin a také se podílí na systematickém vzdělávání a přípravě policistů pro práci s menšinami.
- **Preventivní činnosti** – SD ve spolupráci s místně a věcně příslušnými koordinátory prevence kriminality organizuje a realizuje preventivní aktivity zaměřené na příslušníky menšin a osobně navazuje kontakty s příslušníky menšin.
- **Organizační činnosti** – SD organizuje setkání se zástupci samosprávy, státní správy, neziskových organizací a dalších subjektů působících v oblasti problematiky menšin, svolává jednání pracovní skupiny pro menšiny k vyhodnocení úkolů vyplývajících

---

⁴⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 258/2013, o činnosti na úseku menšin, interní materiál

z plánu činnosti, zjišťuje vzdělávací potřeby policistů v daném regionu v oblasti policejní práce s menšinami.⁴⁷

2.4.2 Člen pracovní skupiny

Členem pracovní skupiny pro menšiny může být policista specializovaný na problematiku extremismu, sekt a diváckého násilí zařazený v odboru obecné kriminality krajského ředitelství policie. Dále pak policisté zařazení ve službě kriminální policie a vyšetřování, službě pořádkové policie (především v územním odboru a obvodním nebo místním oddělení policie, na jejichž území se nachází sociálně vyloučené lokality nebo se vyskytují problémy s menšinami nebo komunitami), v oddělení mediální komunikace a public relations nebo preventivně informačním oddělení či skupině a v odboru cizinecké policie. Úkoly členové plní dle své působnosti a zařazení v rámci příslušného území. Především systematicky monitorují výskyt příslušníků menšin, komunit a sociálně vyloučených lokalit včetně jejich problémů a kriminogenních faktorů, uplatňují principy služby veřejnosti a budují oboustrannou důvěru mezi policií a příslušníky menšin. Dále navazují osobní kontakty, pravidelně se seznamují se strukturou příslušníků menšin, zpracovávají informace o životě menšin získané od veřejnosti, vyhodnocují potenciální bezpečnostní rizika. Průběžně informují styčného důstojníka pro menšiny krajského ředitelství policie o své činnosti. V neposlední řadě prezentují práci policie přímo v prostředí menšiny, seznamují její příslušníky s možnostmi pomoci ze strany policie nebo jiných subjektů, seznamují je rovněž s postihy za protiprávní jednání, navrhuje opatření snižující mezietnické napětí, organizují a realizují preventivní aktivity. Plní úkoly zadané styčným důstojníkem, mezi něž, mimo jiné, patří aktivní účast na setkání pracovní skupiny pro menšiny. K samozřejmé činnosti patří také vzdělávání se v oblasti policejní práce s menšinami.⁴⁸

Člen pracovní skupiny ve spolupráci s ostatními členy zpracovává neveřejnou a veřejnou zprávu o situaci na úseku menšin. Neveřejná zpráva obsahuje:

- přehled sociálně vyloučených lokalit a lokalit se zvýšeným výskytem příslušníků menšin,
- informace o zaznamenaných bezpečnostních problémech a bezpečnostních rizicích souvisejících s menšinami a o projevech nenávisti vůči příslušníkům menšin,

⁴⁷ Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie Pardubického kraje č. 73/2014, interní materiál

⁴⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 258/2013, o činnosti na úseku menšin, interní materiál

- přehled aktivních nevládních organizací zabývajících se problematikou menšin, které spolupracují s policií,
- informace o vzdělávání policistů v oblasti práce s menšinami,
- informace o plánovaných a v daném období realizovaných preventivních aktivitách policie na úseku menšin,
- vyhodnocení plnění plánu činnosti,
- zhodnocení bezpečnostní situace na úseku menšin.⁴⁹

Veřejná zpráva o situaci na úseku menšin obsahuje

- kvalifikovaný odhad počtu a struktury menšin a komunit včetně srovnání s předchozím obdobím,
- kvalifikovaný odhad počtu a struktury sociálně vyloučených lokalit a jejich stručnou charakteristiku včetně zaznamenaných sociálně patologických jevů,
- informace o uskutečněných preventivních aktivitách policie na úseku menšin včetně spolupráce s orgány státní správy a samosprávy a s nevládními organizacemi zabývajících se problematikou menšin,
- informace o opatřeních přijatých policií na úseku menšin v uplynulém období,
- informace o plánovaných preventivních aktivitách policie na úseku menšin,
- nepovinně též informace k medializovaným událostem souvisejícím s menšinami, příklady dobré praxe a pozitivní prezentace policie v souvislosti s činností na úseku menšin.⁵⁰

Členové pracovní skupiny, včetně styčného důstojníka, spolupracují s různými organizacemi v daném kraji.

2.5 Spolupráce Krajského ředitelství policie Pardubického kraje s jinými organizacemi

Spolupráce znamená společné úsilí zaměřené na dosažení prospěchu všech, kteří se na něm podílejí.⁵¹ Pro úspěšné vykonávání profese policisty je celkově spolupráce velmi

---

⁴⁹ pozn. informace získané od členů pracovní skupiny pro menšiny

⁵⁰ pozn. informace získané od členů pracovní skupiny pro menšiny

⁵¹ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*, s. 122.

podstatná.

Na základě úspěšné spolupráce v kolektivu panuje vzájemná důvěra, která je nepostradatelná pro úspěšný výkon služby. Plamínek spolupráci definuje takto: „*Spolupráce je určitým způsobem vztahového chování, ale také důležitým cílem snažení dlouhé řady lidí.*“⁵²

Domnívám se, že spoluprací s ostatními organizacemi dosáhne P ČR snáze cíle, který si stanoví. Například Krajské ředitelství policie Pardubického kraje (KŘP – E) a Vězeňská služba Pardubice spolu mají uzavřenou dohodu o spolupráci. Ta byla využita v situaci, kdy tehdejší prezident České republiky, Václav Klaus, vyhlásil amnestii. Vzájemná propojenost vedla k lepšímu monitoringu situace a zajištění bezpečnosti obyvatel.

Krajské ředitelství policie Pardubického kraje spolupracuje v oblasti menšin se státními i nestátními organizacemi, úřady a odbory. Problematikou menšin se v Pardubickém regionu zabývají tyto organizace, které aktivně spolupracují s KŘP – E:

- Centrum na podporu integrace cizinců
- Krajský úřad Pardubického kraje
- Magistrát města Pardubice
- Městská policie Pardubice
- MOST PRO o.p.s., poradna pro cizince
- Multikulturní centrum Pardubice
- Romodrom o.s.
- SKP - CENTRUM o.p.s., terénní program
- Šance pro tebe Chrudim⁵³

Na základě této navázané spolupráce dochází k realizaci společných aktivit.

2.6 Společné aktivity policistů Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, organizací a menšin

Záměrem těchto aktivit je realizace společenského vzestupu osob žijících v sociálně vyloučeném prostředí. Jedním z hlavních cílů je nabídnout jim účelné využití volného času. Hlavní skupinou, na kterou je tato činnost zaměřena, jsou děti a mládež. Jedná se o různé typy

---

⁵² PLAMÍNEK, Jiří. *Týmová spolupráce a hodnocení lidí*, s. 14.

⁵³ pozn. informace získané od styčného důstojníka pro menšiny z Krajského ředitelství policie Pardubického kraje

volnočasových aktivit. Mezi nejčastější řadíme sportovní aktivity, zájmové kroužky, komunitní centra, nízkoprahová zařízení apod. Pro využití volného času dospělých osob ze sociálně vyloučených lokalit lze realizovat „tvořivé dílny“, sportovní akce a kulturní podniky. Obec může tyto aktivity finančně podporovat nebo je sama realizovat.⁵⁴

Nedílnou součástí těchto aktivit jsou činnosti policistů, kteří pořádají besedy v nízkoprahových zařízeních po celém Pardubickém kraji. Tyto besedy převážně vedou policisté tiskových oddělení, zaměřujících se na preventivní činnosti.

Dále se pardubičtí policisté spolupodílí na realizaci akce s názvem Multikulturní týden. Jedná se o setkání cizinců, etnických a národnostních menšin žijících na území pardubického regionu a majoritní společnosti v rámci kulturního, společenského a sportovního programu. Organizátory akce jsou především Centrum na podporu integrace cizinců v Pardubickém kraji, Magistrát města Pardubice, firma Foxconn CZ a Europe Direct. V roce 2015 záštitu nad akcí převzala primátorka statutárního města Pardubice a hejtman Pardubického kraje.⁵⁵ Krajské ředitelství policie Pardubického kraje každoročně s organizátory spolupracuje a pořádá sportovní den v rámci Multikulturního týdne. Cílem festivalu je odbourat bariéry mezi menšinami a majoritní společností a prohloubit důvěru účastníků v oficiální instituce České republiky. Postavení Policie ČR je velice specifické, jelikož jejím cílem je, aby právě tato instituce nebyla brána pouze jako nástroj represe, ale především jako nástroj pomoci. Z toho důvodu se příslušníci Policie ČR zapojují do těchto aktivit, aby došlo k vzájemnému získání důvěry a respektu. Svou účastí na multikulturním týdnu pozitivně přispívají ke smyslu celé akce.

Sportovního dne se většinou kromě týmu pardubických policistů také účastní týmy romské, vietnamské a mongolské. Soutěží se v kopané a volejbalu.

Policisté jsou organizacemi a členy národnostních i etnických menšin zvány na různé výstavy, setkání a zábavy. Zástupci KŘP – E se zúčastnili mnoha akcí. Mezi velmi povedené patří „Divadlo zrozené z vody“ - muzeum loutkářských kultur v Chrudimi připravilo pod záštitou velvyslance Vietnamské socialistické republiky v České republice, unikátní výstavu vodního loutkového divadla Vietnamu. Mezi další řadí Výstavu obrazů mongolské výtvarnice Zolzaji Bajarové.

---

⁵⁴ Volnočasové aktivity. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/volnocasove-aktivity.aspx>

⁵⁵ Multikulturní týden v Pardubicích. *Místní kultura* [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.mistnikultura.cz/multikulturni-tyden-v-pardubicich>

Důležitým faktorem provázání policie a národnostních menšin je úspěšná a vstřícná komunikace.

3 Komunikace

Komunikace je důležitým prostředkem dorozumívání. *Je to proces vysílání a přijímání, předávání a přebírání sdělení, proces produkce, směny, konzumace a sdílení významů – je předpokladem existence každého živého společenství.*⁵⁶ Rozlišujeme komunikaci verbální a neverbální. V našem případě se zaměříme na vysvětlení komunikace interpersonální.⁵⁷

*Základním projevem explicitní interpersonální komunikace je rozhovor. Rozhovorem rozumíme převážně verbální interpersonální komunikaci, při které střídavě mluví a naslouchají různé osoby, a která probíhá v konkrétní předmětné a sociální situaci.*⁵⁸ Pokud člověk, v našem případě policista, umí dobře komunikovat, většinou to znamená, že je dobrým spolupracovníkem a umí efektivněji řešit problémy. Ovládá tak komunikační dovednosti.

*Komunikační dovednosti ovlivňují efektivitu vašeho soukromého i profesního života, ať v přátelských či mileneckých vztazích, v roli člena nebo vůdce malé skupiny či řečníka, který veřejným projevem předává informace posluchačům a ovlivňuje jejich postoje a chování.*⁵⁹ *Komunikace spočívá ve vzájemném dorozumívání se jako podmínky sociálních interakcí.*⁶⁰

Velkou část našeho života trávíme mezi lidmi, a proto je důležité komunikovat správným způsobem, přestože komunikaci ovlivňuje několik faktorů.

3.1 Faktory ovlivňující komunikaci

Komunikace je dle Šiškové ovlivňována čtyřmi základními faktory, které tvoří:

- **Hodnoty** – přijímáme je v rámci socializačního procesu. Jedná se o názory našich rodičů, prarodičů a společnosti. Těchto si vážíme a ukazují co je správné, důležité, nebo co je pravda, jaká je naše společnost, kultura a tradice. Systém hodnot řídí pravidla, podle kterých se chováme a žijeme. Nedílnou součástí hodnot jsou sankce. Na základě rozdílných hodnot dochází mezi lidmi ke konfliktům. Při interpersonálním vztahu může dojít k situaci, kdy hodnoty toho druhého se liší od těch našich. Může docházet k situacím, kdy hodnoty druhého považujeme za nebezpečné. Tento rozdíl

⁵⁶ URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění.*, s. 15.

⁵⁷ pozn. interpersonální komunikace je vzájemná interakce mezi dvěma nebo i více jedinci

⁵⁸ LEVINSON, Stephen C. *Pragmatics.* s. 121.

⁵⁹ DEVITO, Joseph. *Základy mezilidské komunikace,* s. 28.

⁶⁰ NAKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie,* s. 69.

hodnot může vyvolávat emotivní reakce a komunikace se stává složitou. Hodnoty a tradice české majority se mohou od hodnot národnostních menšin a etnických skupin lišit na základě rozdílné historie a životních podmínek. To může vést k vzájemnému nepochopení a příčinou komplikovaného soužití.⁶¹ Poslední dobou často slyšíme, že by se menšiny měly přizpůsobovat většině, avšak málokdo již smýšlí o variabilních hodnotách, které stojí v pozadí.

- **Vnímání** – charakterizuje, jak vidíme druhé, a druzí vidí nás. Je zapotřebí, abychom věc, zážitek, situaci, obraz apod., viděli z více úhlů, tzn. odlišně. Musíme si uvědomit, že náš úhel pohledu je možná jedinečný, avšak ne jediný, ač se jedná o cokoli. Percepce ovlivňuje naše zkušenosti, získané informace a hodnoty, které jsme převzali od okolí. Tuto skutečnost si neuvědomujeme a domníváme se, že náš pohled na věc je jako jediný normální a správný. Občas se stane, že o druhých mluvíme jako o nenormálních, protože vidí věci jinak než my. Jedná se ovšem o vnímání jiné, které vzniklo na základě rozdílných zkušeností, informací, zážitků apod. Aby nedocházelo ke konfliktům, je důležité podívat se na věc očima toho druhého a problém probírat. Šišková dále uvádí, že naše rychlé zhodnocení a odsouzení či striktní požadavek „ať se přizpůsobí“ nevede k pozitivnímu řešení.
- **Předsudky** – vyplývají z hodnotových vzorců chování, tradic, zkušeností, informací a ze sociální percepce. Často jsou naše předsudky o lidech ovlivněny hodnotami, informacemi a zkušenostmi. Předsudky obvykle spolu sdílí velký okruh lidí, kteří si neuvědomují, že se jedná o zobecněné informace. Tímto způsobem dochází k vytváření stereotypů. Zobecnění může vést k hodnocení osob na základě jeho znaků, například barvy kůže, aktuálního chování, oblečení a další. To může vést k tomu, že na základě těchto faktorů někoho odsoudíme nebo pokládám za méněcenného. Předsudky mohou být důvodem postavení bariéry mezi lidmi žijícími vedle sebe.
- **Komunikační styl** – na základě teorie komunikace můžeme konstatovat, že lidský projev člověka je ovlivňován ze 7 % slovy (*verbální komunikací*), 3 % hlasem (*způsobem, jak je informace sdělena, jakým tónem*) a asi 55 % řeči těla (*neverbální komunikací*), pouze do 10 % hrají roli naše slova (*vyjma vysoce odborné vědecké disputace*).⁶² Člověk vnímá situaci na základě vícero smyslů. Nedochází pouze ke zpracování slov, následuje také působnost tónu, přesvědčivost lidského hlasu, náš

---

⁶¹ ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*, s. 14.

⁶² ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*, s. 14-16.

tělesný postoj, pohyby, energie, která z nás číší, upřímnost v našich očích apod. Každá osoba má jiný komunikační styl. *Komunikační styly Romů, Afghánců, Vietnamců a dalších etnik jsou zcela odlišné od stylu příslušníka majority střední Evropy v mnoha směrech, protože byly utvářeny v jiných podmínkách a vycházely ze zcela jiných tradic než české tradice a zvyky.*⁶³

Policista by měl být profesionál v každém směru, a to také platí při komunikaci s menšinami v multikulturální společnosti.

3.2 Komunikace policistů v multikulturálním prostředí

Každý národ má z hlediska své historie dlouholetou kulturu, kterou bychom mohli pojmenovat „národní“. Každá kultura má vlastní hodnoty a specifické rysy, které v průběhu mezikulturální komunikace mnohdy pozorujeme a hodnotíme. V rámci interkulturální komunikace jsou výhodou potřebné jazykové znalosti a také znalosti hodnot a kultury. Vzhledem k tomu, že v multikulturálním prostředí dochází ke vzájemnému vztahu mezi lidmi z různých kultur a používá se mnoho jazyků, je žádoucí v rámci efektivního porozumění najít „společný jazyk“. Při komunikaci je důležité dbát na oční kontakt, který je v našich podmínkách komunikace velmi podstatný. Asijské národy jej považují spíše jako projev neúcty, a proto ho používají minimálně. V rámci multikulturální komunikace policisté musí vnímat a respektovat tato dílčí pravidla. Důležité je vnímat verbální a neverbální projev a dodržovat komunikační etiku nebo kulturní zvyklosti.⁶⁴

Komunikace a jednání s občany majoritního i minoritního obyvatelstva patří ke každodenní náplni práce policistů.

Rozeznáváme běžné a specifické komunikační situace. Běžné komunikační situace představují malé, převážně bezkonfliktní kontakty policie s občany, které probíhají za normálních a běžných okolností. V této komunikaci se jedná o podání informací, poskytnutí rady, uskutečnění kontroly, nebo usměrnění občanů. Specifické komunikační situace vyžadují vysokou psychologickou odolnost, kterou jednání vyžaduje. Jedná se o případy oznamování nepřijemných zpráv, vyjednávání se sebevrahem, výslechy apod.⁶⁵

---

⁶³ ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*, s. 14-16.

⁶⁴ Pracovní návyky v multikulturálním prostředí. *DMC Management Consulting* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.dmc-cz.com/aktualne/215-pracovni-navyky-v-multikulturnim-prostedí>

⁶⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*, s. 213.

Jako nejčastější důvody nespokojenosti občanů v komunikaci s policisty uvádí druh jednání, nepřijemnou a mnohdy agresivní komunikaci ze strany policistů, nevšímavost a ve vícero jednání nechybí ani ironie.

Při interpersonální komunikaci policistů s příslušníky menšin může docházet k celé řadě nedorozumění a konfliktů, proto je důležité, aby policisté při komunikaci zachovávali slušnost, empatičnost a obezřetnost. Významnou překážku v komunikaci tvoří jazyková bariéra. Neznalost jazyka snižuje možnost efektivní komunikace a brání navozování pocitu důvěry. Je vhodné zaměřit se proto na odstranění překážek v komunikaci policistů s příslušníky menšin a vzájemně si porozumět.⁶⁶

V rámci přímého výkonu služby dochází k největším komunikačním problémům při kontaktu P ČR s vietnamskou a romskou národnostní menšinou a to z důvodu zcela odlišných kultur, jazyka, hodnot a národních tradic.

3.2.1 Komunikace s vietnamskou národnostní menšinou

Český jazyk je odborníky řazen k jednomu z neobtěžnějších jazyků na světě. Pro rodilé Vietnamce je čeština velice složitá, protože vietnamský jazyk je složen z jednoslabičných slov, které se neskloňují, nerozeznávají časy ani změny slova. Na rozdíl od češtiny nerozlišují tykání a vykání, ale používají specifické zdvořilostní obraty, jejich užití závisí na více faktorech, které se vztahují k věku a postavení ve společnosti a v rodině.

Vietnamská menšina si v naší zemi na základě vývoje začala z českých názvů vytvářet vlastní orientační zkratky, například „Ka“ znamenají Karlovy Vary, „Tép“ Teplice, „Ót“ Ostrava a další. Význam těchto zkratek se postupně rozšířil natolik, že jsou srozumitelné pro všechny Vietnamce na našem území. Čeští Vietnamci přijali za své také mnoho českých výrazů. Převážně se týkají věcí, které používají ve svém denním režimu. Jedná se o pojmy týkající se bydlení, styku s českými úřady a realizací podnikatelských aktivit. Do vietnamské terminologie se zařadila typicky česká slova, jakými jsou *večerka*, *chleba*, *konto* a *ostatní*.⁶⁷

Vietnamci se úspěšně začlenili do naší společnosti. Příkladem může být přidávání křestních českých jmen k jejich vietnamskému jménu. Volba českého jména souvisí

---

⁶⁶ Strategie pro práci policie České republiky ve vztahu k menšinám. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mensiny-strategie-2013-14-pdf.aspx

⁶⁷ MARTÍNKOVÁ, Šárka, PECHOVÁ, Eva, FEISTINGEROVÁ, Vlastimila, LEONTIYEVA, Yana, HIRT, Tomáš. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR*, s. 24-25.

s fonetickou podobou alespoň prvního písmene jejich vietnamského jména – Linh: Lenka, Hung: Honza.

Komunikace s vietnamskou menšinou má celou řadu specifík. Úsměv – matoucí může být vnímání úsměvu jako pocitu radosti a štěstí. Ve vietnamském podání může znamenat nepříjemnosti, nervozitu, rozpaky, případně neporozumění projevu policisty. Pozdrav - vietnamskou tradicí je, že se při pozdravu lehce uklání a při seznámení většinou podají pravou ruku doprovázenou stiskem ruky levé. Hlasitý projev - jeho příčinou je překonat hlasem nadměrný hluk v přelidněném Vietnamu, především v silničním provozu, který doprovází nekonečné troubení řidičů.⁶⁸

Vietnamské děti narozené v Česku berou český jazyk jako svůj vlastní a mnohdy jej ovládají lépe, než děti české. S vietnamskou mládeží se policisté dorozumívají bez problému a často slouží jako prostředníci komunikace mezi dospělými Vietnamci a policisty. Často je ke komunikaci policistů s Vietnamci zván tlumočnick. Jedná se o situace výslechu svědka, podezřelého, obviněného, při přijetí trestního oznámení, při řešení přestupků, trestných činů apod. Pro hlubší komunikaci policistů s národnostními menšinami se také využívá styčný důstojník pro menšiny nebo člen pracovní skupiny pro menšiny.

3.2.2 Komunikace s romskou národnostní menšinou

Ve srovnání národnostních menšin Vietnamců a Romů nedošlo u romského obyvatelstva k takové asimilaci jako u obyvatelstva vietnamského.

Romský jazyk se řadí mezi jazyky indoevropské. Romština není uceleným jazykem. Vzhledem k tomu, že docházelo k neustálému stěhování Romů, existuje několik dialektů tohoto jazyka. Mezi nejznámější patří dialekt slovenský, který užívá převážná většina romské menšiny, dále dialekt maďarský a olašský. Výslovnost romštiny je fonetická a je shodná s pravopisem.⁶⁹

Při komunikaci s Romskou národnostní menšinou by policisté měli brát v úvahu rozdílné normy chování, jiné životní hodnoty a postoje. Poznání a pochopení těchto zásadních principů napomáhá pomoci vytvořit příjemnější a určitě i klidnější komunikační zázemí.

Pro komunikaci s romskou menšinou se využívá osoby SD pro menšiny nebo člena pracovní skupiny pro menšiny. Dále pak asistenti prevence kriminality, jedná se převážně o osoby

---

⁶⁸ MARTÍNKOVÁ, Šárka, PECHOVÁ, Eva, FEISTINGEROVÁ, Vlastimila, LEONTIYEVA, Yana, HIRT, Tomáš. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR*, s. 24-25.

⁶⁹ Romský jazyk. In: *Romové v České republice* [online]. [cit. 2016-02-14]. Dostupné z: <http://romove.radio.cz/cz/clanek/19363>

romské národnosti. Jsou součástí pracovního kolektivu většiny městských policií. Tento asistent prevence kriminality se postupně osvědčuje a zlepšuje kvalitu komunikace s policisty. Mezi moderní technologie komunikace patří využívání sociálních sítí. Člen romské menšiny odpovídá na dotazy policisty, které se týkají protiprávních jednání, např. podezření z možného týrání, kdy bylo vyloučeno domácí násilí a věc byla šetřena jako přestupek, prověření možného podvodného jednání apod. Způsob této komunikace je mezi mladými Romy běžný a může vést k posílení důvěry menšiny s policií.⁷⁰

Většinu dovedností a znalostí při kontaktu s národnostními menšinami policisté získávají na základě provázaného systému vzdělávání, které policisté v průběhu svého profesního života absolvují.

---

⁷⁰ Zpráva o činnosti styčných důstojníků pro menšiny a jejich pracovních skupin, interní materiál

4 Vzdělávání a příprava policistů pro práci s menšinami

Jedním z hlavních cílů Policie ČR je obstarat pravidelné vzdělávání a přípravu policistů pro práci ve vztahu k menšinám. Dále vytvořit funkční systém celoživotního vzdělávání policistů v oblasti policejní práce ve vztahu k menšinám, které by navazovalo na vzdělávání v Základní odborné přípravě (ZOP). Do ní nastupuje uchazeč o práci u Policie ČR, který úspěšně zvládne přijímací řízení, nastupuje do Základní odborné přípravy.

Policejní vzdělávání má za úkol vybavit příslušníky odpovídajícími kompetencemi, které jim usnadní orientaci v odlišnostech kulturních hodnot a vzorců jednání a policii jako celku pomohou k adaptaci na výkon v podmínkách zvyšující se sociální rozlišení.⁷¹ Policejní vzdělávání se podílí na integračních tendencích, které přispívají k zajištění bezpečnosti a snížení kriminality. Problematika menšin je ve výuce propojena s problematikou lidských práv a rasismu.

Vzdělávání policistů na úseku menšin je v současnosti zajištěno na několika úrovních. První úroveň je vzdělávání v oblasti menšin na Střední policejní škole (SPŠ) a Vyšší policejní škole (VPŠ) Ministerstva vnitra ČR v Holešově. Tohoto vzdělávání se především účastní žáci, kteří se chtějí stát příslušníky Policie ČR, ačkoli toto vzdělávání není pro přijetí do služebního poměru podmínkou. Druhou úroveň je Základní odborná příprava pro nově přijaté policisty. Třetí úroveň je systematické vzdělávání policistů v přímém výkonu služby na celostátní a krajské úrovni.

4.1 Vzdělávání a příprava budoucích policistů pro práci s menšinami

Do této kategorie spadají žáci Střední policejní školy MV a studenti Vyšší policejní školy MV v Holešově.

Problematiku menšin začaly policejní školy řešit v roce 1998. Tehdy se na Vyšší policejní škole MV v Brně začal připravovat kurz pro příslušníky národnostních menšin. Tento byl realizován v letech 2000 – 2004. Jednalo se o přípravný kurz trvající 5 měsíců pro občany národnostních menšin, kteří projeví zájem pracovat u Policie ČR.

Ve čtyřletém maturitním studiu SPŠ MV v Holešově se problematika národnostních menšin vyučuje systematicky v celém průběhu vzdělávání. Vyučovací předměty jsou zaměřeny na otázky týkající se skrytého rasismu majoritní společnosti, problematiku extremismu, migraci a její příčiny, předsudky a xenofobii. Mimo jiné se žáci seznamují

---

⁷¹ Policie v multikulturní společnosti. *Střední policejní škola MV v Praze* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.epolis.cz/download/pdf/materials_64_1.pdf

s charakteristikou národnostních menšin v České republice, postavením uprchlíků, organizacemi na ochranu menšin, cizinců apod.⁷²

Problematikou menšin se zabývá také studium v oblasti terciárního vzdělávání, především moduly zaměřené na právní disciplínu na Policejní akademii ČR v Praze.

Zajímavostí Vyšší policejní školy a Střední policejní školy Ministerstva vnitra v Holešově je realizace vzdělávání příslušníků menšin v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jako dva projekty schválené Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT): „Příprava a výběr žáků z národnostních menšin ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“ a „Vzdělávání žáků národnostních menšin ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“.

Jedná se o vytvoření rovných příležitostí pro žáky 9. tříd základních škol z národnostních menšin v ČR v přijímacím řízení a vzdělávání ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově tak, aby nedocházelo k jejich vyčleňování z hlavního vzdělávacího proudu a aby obstáli v konkurenci na trhu práce. Projekt je zaměřen na národnostní menšiny, ale je otevřený cizincům, včetně cizinců ze třetích zemí (státní občanství není podmínkou přijetí ke studiu ani k ukončení studia). Speciální pozornost je věnována prevenci rasismu a xenofobie a podpoře multikulturní výchovy. Výrazná péče je věnována jazykové přípravě. Projekty obsahují také vzdělávání pedagogických pracovníků, kteří s těmito žáky pracují. V současné době studuje ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově celkem 50 žáků, kteří reprezentují 13 národností a menšin.⁷³

*Vzdělání je ceněnou hodnotou a tzv. druhá generace je socializována současně do dvou odlišných realit. Realita rodičů zpochybňuje život podle pravidel modernity, ale členové druhé generace se socializují v prostředí moderních institucí.*⁷⁴

Témata týkající se policejní práce ve vztahu k menšinám, problémy multikulturní společnosti, lidská práva a práva menšin, jsou obsažena ve vzdělávacích programech na Středních policejních školách a Školních policejních střediscích, které připravují policisty na výkon služby v rámci Základní odborné přípravy.

---

⁷² Strategie pro práci policie České republiky ve vztahu k menšinám. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mensiny-strategie-2013-14-pdf.aspx

⁷³ Strategie pro práci policie České republiky ve vztahu k menšinám. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mensiny-strategie-2013-14-pdf.aspx

⁷⁴ Topinka, Daniel. *Významy vzdělávání v procesu integrace muslimů v České republice*. [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/vyznam_vzdelavani.pdf

4.2 Vzdělávání a příprava policistů pro práci s menšinami v kurzu Základní odborné přípravy

Cílem vzdělávacího kurzu ZOP je připravit policistu do výkonu služby. Jedná se o první stupeň vzdělávání přijatého policisty, obsahem vzdělání jsou: odborná i teoretická témata se zaměřením na studium zákonných předpisů, fyzické přípravy, pořadové přípravy, studium donucovacích prostředků, manipulace a použití zbraně, kurzy modulární jízdy se služebním vozidlem, poskytování první pomoci a zaměření se na problematiku menšin.⁷⁵

V kurzu Základní odborné přípravy pro nově přijaté policisty je problematika menšin začleněna především do předmětu Právo. Problematika menšin je v předmětech pojata z hlediska předsudků a metod jejich ovlivňování, dále jednání s příslušníky menšin, rozdílného přístupu policejních příslušníků při komunikaci a sociální interakci s členy menšin v rámci Listiny základních práv a svobod, Ústavou ČR a Etickým kodexem P ČR. Problematika národnostních menšin je součástí různých specializačních a kvalifikačních kurzů. V kurzech pro 5. a vyšší tarifní třídu je tato problematika začleněna do výukového programu předmětu Právo a Služba pořádkové policie.

4.3 Systémové vzdělávání policistů pro práci s menšinami

Jako klíčový úspěch v oblasti vzdělávání na úseku menšin můžeme považovat systémové vzdělávání specialistů na menšiny v činné službě. V roce 2011 Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR prosadil vznik specifického vzdělávacího programu „Kurz Styčných důstojníků pro menšiny a členů Pracovní skupiny“, který poskytuje účastníkům základní teoretickou průpravu pro práci na úseku menšin a vybavuje je nutnými kompetencemi pro komunikaci s minoritním obyvatelstvem. Důraz je kladen na spolupráci s policejními specialisty, zástupci akademické obce a nevládního sektoru. Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR je garantem kurzu. Realizace kurzu probíhá formou denního studia v délce šesti pracovních dní (38 hodin). Hlavní skupinou jsou styční důstojníci, členové jejich pracovních skupin a ostatní policisté plnící úkoly týkající se členů menšin a cizinců.⁷⁶

---

⁷⁵ Základní odborná příprava a další vzdělání policistů. *Policie ČR* [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/zakladni-odborna-priprava-a-dalsi-vzdelani-policistu.aspx>

⁷⁶ Strategie pro práci policie České republiky ve vztahu k menšinám. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mensiny-strategie-2013-14-pdf.aspx

Tematické okruhy kurzu jsou následující: Úvod do základů problematiky – související základní pojmy, Komunikace v interkulturním prostředí, Lidská práva, diskriminace, Systém práce P ČR na úseku menšin, Princip etnické neutrality, rasové profilování, Odolnost policisty vůči psychické zátěži při práci v multikulturním prostředí, Obchod s lidmi, Extremismus, Gangy etnických menšin. Blok II: Problematika cizinců v ČR (Migrace, Problematika pobytu cizinců v ČR, Cizinci v ČR), Sociální vyloučení (Úvod do problematiky sociálního vyloučení, Kriminalita a sociální vyloučení, Možnosti sociálního začleňování), Romové v ČR (Základní údaje o etniku relevantní pro práci policie, Úskalí komunikace policisty s romským „klientem“), Zásady policejní práce v sociálně vyloučených lokalitách, Rizikové náboženské menšiny a sekty v ČR (Úvod do problematiky, Orientace na současné náboženské scéně ČR, Sekty v ČR).⁷⁷

Kurz je zakončen didaktickým písemným testem ověřující získané znalosti. V případě úspěchu je absolventům vydáno „Osvědčení o absolvování kurzu“ a provede se zápis do informačního systému EKIS.

Styční důstojníci a členové jejich pracovních skupin pro menšiny se také vzdělávají na společných pravidelných pracovních poradách. Cílem setkání je vzájemné informování specialistů o vývoji situace na úseku menšin v jednotlivých krajích, výměna zkušeností a příkladů dalšího doškolování v problematice práce s menšinami. Školení probíhá za vedení různých policejních i nepolicejních expertů, především z nevládního sektoru, akademické obce či státní správy.

Kurzy, semináře a konference se realizují dle potřeby k aktuálnímu tématu. Mezi významné uskutečněné vzdělávací aktivity patří:

- **Vyjednávací techniky mezi policií a příslušníky národnostních menšin - efektivní metody, analýza rizik, specifika vyjednávacího procesu** – jednalo se o cyklus seminářů, jejichž obsahem byla témata migrace, integrace, multikulturalismus, kulturní specifika jednotlivých cizineckých komunit a multikulturní komunikace, vliv kriminálního jednání na situaci cizinců a menšin, sociální vyloučení a kriminalita.
- **Interkulturní dimenze a rizika asijských komunit** – cyklus 21 seminářů realizovaných v reakci na poptávku ze strany P ČR. Obsahem seminářů bylo představení vybraných základních aspektů různých sociálních, kulturních a náboženských rámců, v nichž se odvíjejí životy příslušníků vietnamské a mongolské státní příslušnosti pobývajících na území ČR, a seznámení se základními zásadami

---

⁷⁷ Intranet Ministerstva vnitra ČR, interní informace

a možnostmi komunikace při jednání s těmito osobami. Celkem bylo proškoleno přes 630 policistů služby pořádkové policie.

- **Pracovní setkání asistentů pro jednání s policií a dalšími úřady** – jednání bylo určené zástupcům samospráv a nevládních organizací provozujících službu asistenta, samotným terénním pracovníkům a spolupracujícím policistům.
- **Komunikace s médii při bezpečnostním opatření** – jednalo se o odborný seminář určený zástupcům MV, P ČR, neziskového sektoru, akademické sféry i samotných novinářů. Tématem bylo zpravodajství a PR orgánů státní správy způsob informování o sociálně vyloučených lokalitách.
- **Policejní specialisté pro práci v romských komunitách Policejního sboru Slovenské republiky (SR)** – setkání s policejním viceprezidentem SR a metodikem Policejního prezidia (PP ČR) SR pro práci specialistů se zástupci MV a PP ČR. Slovenští představitelé podrobně představili současnou situaci romských osad na Slovensku, včetně souvisejících kriminogenních faktorů a představili nástroj slovenské policie pro práci s romskými komunitami - „Policejní specialisty pro práci v komunitách“.⁷⁸

SD nebo členové pracovní skupiny pro menšiny informace získané na těchto kurzech a seminářích předávají dále svým kolegům krajského ředitelství formou školení.

4.3.1 Systémové vzdělávání policistů Krajského ředitelství policie Pardubického kraje pro práci s menšinami

Na vzdělávacích aktivitách organizovaných na jednotlivých Krajských ředitelstvích policie se aktivně podílí SD, kteří spolupracují se subjekty zabývajícími se vzdělávacími aktivitami v dané problematice a účastní se zdokonalovacích seminářů a školení ve vztahu k menšinám. Jedná se jak o systémové aktivity, tak o realizaci seminářů na základě aktuálních témat a problémů. Mezi zrealizované patří:

- Romové v ČR – cyklus seminářů o společném soužití většinové společnosti s Romy a dodržování lidských práv
- Vzdělávání strážníků a policistů pro výkon služby v sociálně vyloučených lokalitách a multikulturálním prostředí
- Vietnamská komunita v ČR – cyklus seminářů

---

⁷⁸ Zpráva o činnosti styčných důstojníků pro menšiny a jejich pracovních skupin, interní materiál

- workshop „Posílení žen migrantek“
- Kulatý stůl k analýze regionu – pardubický kraj pořádal toto sezení v rámci projektu „Využití potenciálu a kvalifikace imigrantů na českém pracovním trhu“
- platforma Centra na podporu integrace cizinců pro Pardubický kraj – pořádala Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra
- Pilotní projekt „Společný svět“ - cílem projektu byl rozvoj činnosti policie ve vztahu k minoritám. Jedním z nejdůležitějších faktorů byl pouhý kontakt s cílovou skupinou, nýbrž oboustranné poznání, soužití a budování vzájemné důvěry mezi institucemi a sociálně vyloučenými komunitami.
- Kurz „Policista v multikulturním prostředí“ - v roce 2011 byl sestaven a zahájen třídní kurz, který probíhá systematicky každý měsíc. Je určen pro členy pracovních skupin styčných důstojníků pro menšiny a ostatní policisty služebně zařazené v lokalitách s vyšším výskytem menšin.

Krajský úřad Pardubice pořádal pro policisty KŘP – E a členy ostatních organizací účast na projektu s názvem „Podpora integrace příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit v Pardubickém kraj“. Hlavním cílem projektu je sociální integrace příslušníků romských lokalit prostřednictvím zajištění dostupnosti, kvality a kontroly služeb, včetně odstraňování bariér v jejich přístupu k vzdělávání a k zaměstnání a v přístupu k investiční podpoře. Realizace projektu přispěje ke zlepšení dlouhodobě problematické situace v sociálně vyloučených romských lokalitách prostřednictvím podpory sociálních služeb nebo podpory vzdělávání. Cíle projektu bude dosažen podporou poskytování sociálních služeb (především terénní práce), podporou dalších nástrojů působících ve prospěch sociálního začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit nebo podporou vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb.⁷⁹

V rámci teoretické části práce byly prezentovány čtyři významné kategorie nezbytné k pochopení této práce jako celku.

Hlubším proniknutím do práce policistů s národnostními menšinami se mi objasnily domněnky, které jsem v souvislosti s tímto tématem měla před zpracováním teorie práce. Překvapivým zjištěním bylo velké množství realizovaných společných aktivit policistů

---

⁷⁹pozn. informace získané od členů Pracovní skupiny pro menšiny Krajského ředitelství policie Pardubického kraje

a národnostních menšin, které jistě vedou v prohlubování důvěry mezi těmito dvěma skupinami.

Za zvlášť důležité považuji zřízení Pracovní skupiny pro menšiny na každém krajském policejním ředitelství v České republice. Policie drží krok s dobou a přizpůsobuje se potřebám jak většinové tak multikulturní společnosti.

Každá kapitola mi poskytla důležité informace, se kterými budu následně pracovat v empirické části.

EMPIRICKÁ ČÁST

5 Výzkumné šetření

Multikulturní společnost je často diskutovaným tématem dřívějších i dnešních politiků, občanů a institucí, mezi něž řadíme Policii ČR. Policisté se denně pohybují v multikulturním prostředí, které nás všechny obklopuje. Do tohoto prostředí neodmyslitelně patří také národnostní menšiny. Pojem menšina se na pracovních stolech Odboru bezpečnostní politiky a prevence Ministerstva vnitra ČR a Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR vyskytuje velmi často. V posledních jedenácti letech se tyto dvě instituce snaží dosáhnout spolupráce, bezkonfliktního jednání a komunikace mezi policisty a menšinami. Počátkem snahy o zlepšení situace mezi policejním sborem a menšinami bylo zřízení Styčného důstojníka pro menšiny a jeho Pracovní skupiny pro menšiny, která existuje i dnes. Zároveň se začaly organizovat vzdělávací aktivity zaměřující se na problematiku menšin, jehož okolnosti jsem se rozhodla zkoumat podrobněji ve sběru dat. K tomu jsem stanovila potřebné cíle.

5.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumného šetření diplomové práce bylo zjistit, zda jsou policisté vzdělávání v oblasti problematiky národnostních menšin, jak často toto vzdělávání probíhá, zda získané informace využívají v praxi a zda se chtějí v oblasti menšin vzdělávat častěji.

Dále bylo zkoumáno, z jakých nejčastějších důvodů se policisté a policistky setkávají s národnostními menšinami, zda národnostní menšiny ovlivňují životy policejního sboru a jaká menšina je nejčastěji uváděna na prvních místech z úhlu pohledu předpokládaných předsudků.

5.2 Formulace hypotéz

V rámci stanoveného cíle výzkumného šetření jsem stanovila tři hypotézy, které jsem formulovala na základě teoretické části této diplomové práce a svých vlastních zkušeností ze zaměstnání.

Hypotéza č. 1

„Policisté mají více předsudky vůči Romům než jiným národnostním menšinám.“

Předsudky jsou fenoménem dnešní doby a dle mého úsudku se většině případů vyskytují i mezi policisty. Domnívám se, že Romská národnostní menšina bude volena

v rámci předsudků nejčastěji a to na základě negativních zkušeností policistů s Romy při páchání přestupků a trestné činnosti. Romové mají největší procentuelní zastoupení národnostní menšiny ve věznicích.

Hypotéza č. 2

„Policisté, kteří se již zúčastnili vzdělávací aktivity k problematice národnostních menšin, se chtějí v této problematice vzdělávat častěji než policisté, kteří se vzdělávací aktivity k problematice národnostních menšin nezúčastnili.“

Hypotéza vychází z předpokladu, kdy si policisté, kteří se zúčastní vzdělávací aktivity k problematice národnostních menšin, rozšíří obzory o menšinách, přijdou do kontaktu s jinými lidmi pracujícími s menšinami, může dojít k pochopení jiných kultur, seznámí se s informací jak pracovat s menšinami, jak s nimi komunikovat v rámci moderních metod apod. Domnívám se, že tato odůvodnění vedou k ochotě častějšího vzdělávání se v problematice menšin.

Hypotéza č. 3

„Práce s národnostními menšinami více ovlivňuje profesní život policistů než jejich život osobní.“

Tato hypotéza souvisí s Hypotézou č. 1. Policisté v přímém výkonu služby přichází s národnostními menšinami do styku nejčastěji a dle mého názoru a zkušenosti ze zaměstnání předpokládám, že národnostní menšiny více ovlivňují profesní život policisty.

5.3 Metoda výzkumného šetření

Sběr dat této diplomové práce byl uskutečněn za pomoci kvantitativní metody – kombinovaného dotazníku. Dotazník byl pro získání dat od velkého počtu respondentů za krátkou dobu nejvhodnější variantou. Celé znění dotazníku je součástí přílohy mé diplomové práce (viz Příloha č. 1). Dotazník byl vyplňován zcela dobrovolně a anonymně za pomoci číselné řady. V úvodu dotazníku jsem respondenty seznámila s mou osobou, dále vysvětlila účelnost dotazníků sloužící ke sběru dat pro mou diplomovou práci. Celkově bylo k dispozici 23 otázek. Prvních pět se týkalo deskriptivních dat – pohlaví, věk, vzdělání, délka služebního poměru u Policie ČR a pracovní pozice v zaměstnání. Z následujících 18 otázek

bylo 12 uzavřených, 4 kombinované a 2 otevřené. Otázky se zaměřovaly na důvody setkávání policistů s národnostními menšinami, vzdělávání policejních příslušníků v oblasti menšin, využívání vzdělávání v praxi, chuť se dále v oblasti menšin vzdělávat, atd.

Vyhodnocení dat se uskutečnilo pomocí statistické metody - mediánu.⁸⁰ Některé otázky byly vyhodnoceny procentuelním vyjádřením. Otevřené otázky byly zpracovány manuálně.

5.4 Výzkumný soubor

Výzkum je zaměřen na oblast vzdělávání policistů ve vztahu k národnostním menšinám a vztahu k těmto menšinám. Na základě této skutečnosti byly dotazníky rozdány 150 policistům a policistkám z Krajského ředitelství policie Pardubického kraje. V Pardubickém kraji se nachází velké množství lokalit se zvýšeným výskytem příslušníků menšin (Pardubice – 3 lokality, Chrudim a Skuteč po jedné lokalitě, Hrochův Týnec 2 lokality, Svitavy – 3, Litomyšl – 1, Moravská Třebová má 2 lokality z čehož jedna je riziková, Ústí nad Orlicí má 3 lokality z čehož dvě jsou rizikové, jedna riziková lokalita ve Vysokém Mýtě a České Třebové). Z tohoto důvodu jsou policisté z Pardubického regionu vhodní pro získání sběru dat pro mou diplomovou práci. Z celkového počtu 150 respondentů bylo 129 policistů a 21 policistek zařazených na obvodních odděleních, Odboru služby pořádkové policie (policisté Pohotovostního a eskortního oddělení a kynologové), Odboru služby dopravní policie, Odboru služby cizinecké policie, Odbor kriminální policie a vyšetřování. Záměrně byly dotazníky rozdány policistům služebně zařazených na různých útvarech s územní působností Pardubického kraje, aby výsledky korespondovaly s názvem diplomové práce „Policista v multikulturním prostředí“. Návratnost dotazníků byla stoprocentní, jelikož se jednalo o respondenty z mého zaměstnání.

5.5 Předvýzkum

Před samotným předáním dotazníku respondentům jsem si výzkumnou metodu ověřila na náhodném souboru výzkumného vzorku.

O vyplnění dotazníku jsem požádala 15 policistů služebně zařazených na Krajském ředitelství policie Pardubického kraje, z čehož bylo 10 mužů a 5 žen. Předvýzkumem byla zjišťována srozumitelnost položených otázek a samotná forma dotazníku. Ukázalo se, že není třeba

---

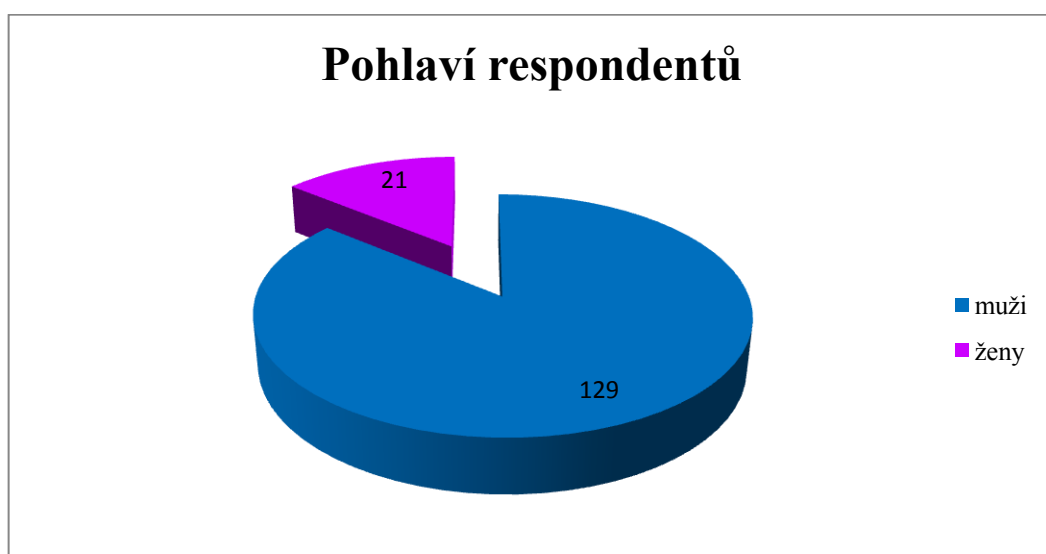
⁸⁰ pozn. medián rozděluje řadu na dvě stejně velké části co do počtu prvků tak, že hodnoty znaku v jedné části jsou menší než medián (nebo jsou mu nanejvýše rovny), ve druhé jsou pak větší (nebo jsou mu nanejvýše rovny)

jej jakkoli upravovat a respondenti všemu rozumí. Předvýzkum se uskutečnil začátkem ledna roku 2016.

Následně byly dotazníky koncem ledna roku 2016 předány výzkumnému souboru k vyplnění. Jejich návratnost byla stoprocentní.

5.6 Výsledky výzkumného šetření

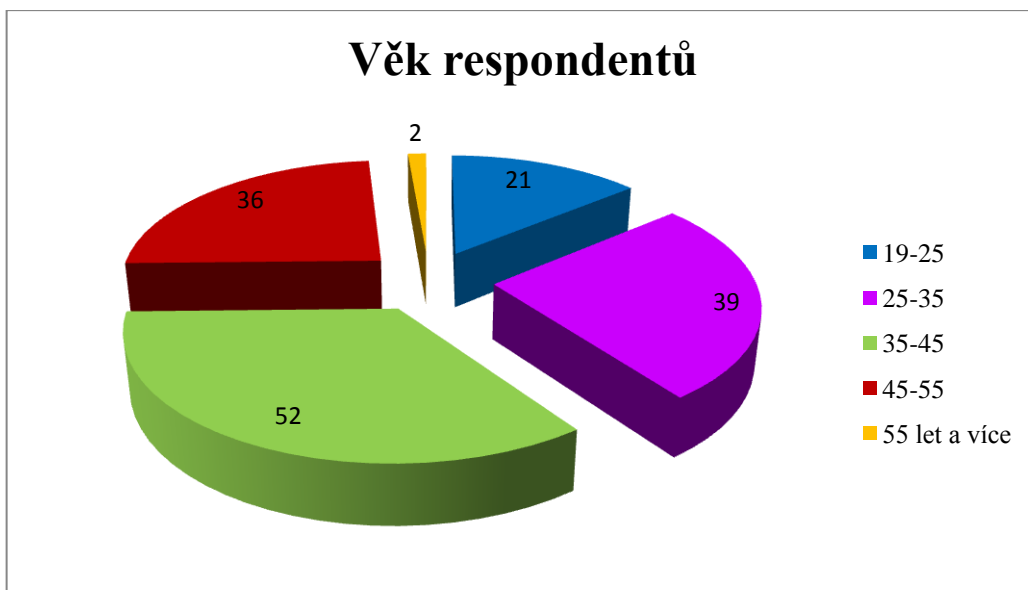
Jako první vyhodnotím deskriptivní data dotazníku (Otázka č. 1 – 5) pomocí výšečových prostorových grafů, které zřetelně znázorní zjištěné výsledky.

Graf č. 1 - Pohlaví respondentů

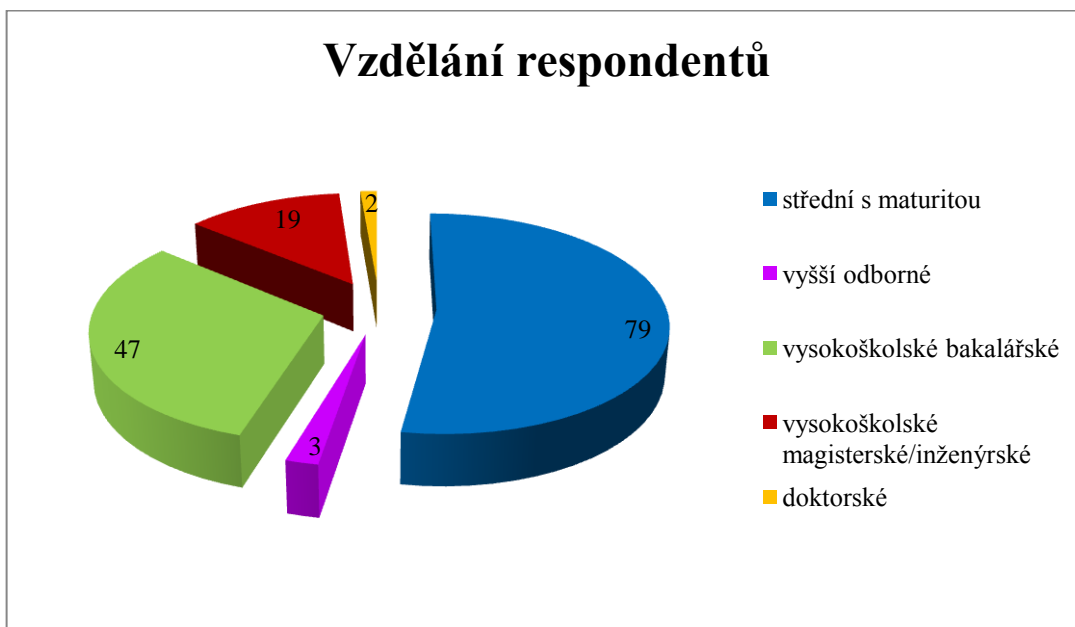
Z celkového počtu 150 respondentů tvoří 86 % muži. Tato situace není překvapujícím zjištěním, jelikož u Policie ČR pracuje mnohem větší množství mužů než žen.

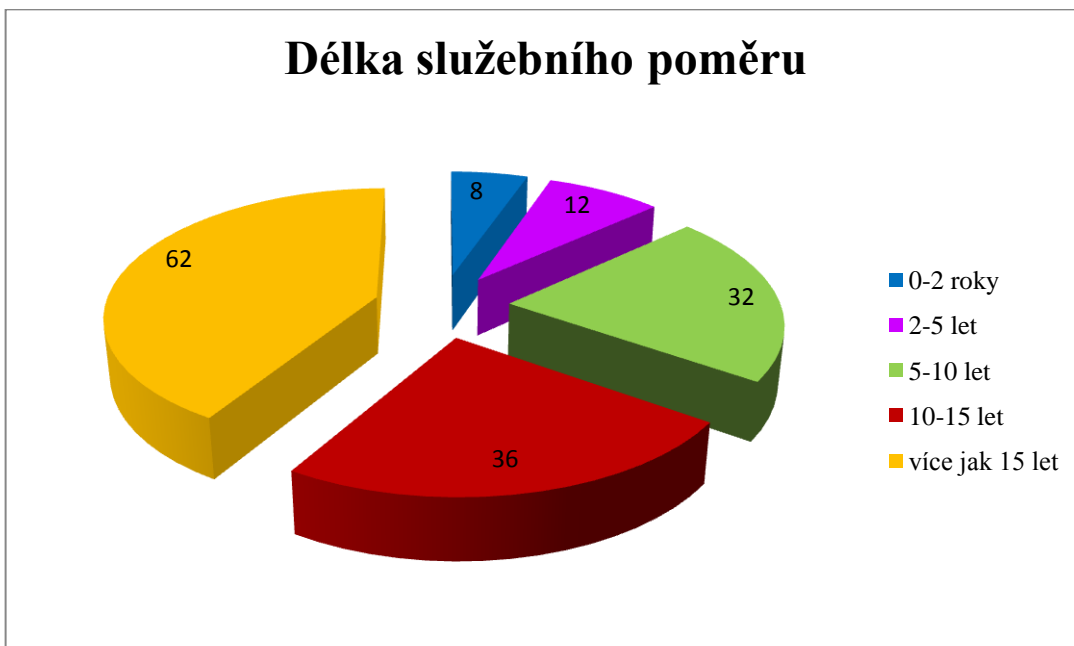
Graf č. 2 - Věk respondentů

Největší zastoupení mají respondenti ve věku 35 – 45 let. 55 let a více je pouze dvěma policistům, kteří jsou na pozici vedoucího pracovníka.

Graf č. 3 - Vzdělání respondentů

Jedním z požadavků k přijetí do služebního poměru je minimální úroveň vzdělání – střední s maturitou, které nám tvoří nejvyšší zastoupení. Překvapivě vysoký počet policistů disponuje vysokoškolským bakalářským titulem.

Graf č. 4 - Délka služebního poměru

Z výsledků je zřejmé, že dotazníky vyplňovali policisté s letitými zkušenostmi u policejního sboru, což je velmi pozitivním zjištěním.

Graf č. 5 - Pracovní pozice

Převážnou většinu respondentů tvoří řízení pracovníci.

Nyní vyhodnotím hlavní část sběru dat dotazníkového šetření (Otázka č. 6 – 23), které znázorním v tabulkách.

Otázka č. 6: „Jak často se při výkonu Vašeho povolání setkáváte s menšinami?“

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	6	4
(2) občas	62	41,3
(3) často	39	26
(4) víc než často	29	19,3
(5) neustále	14	9,3

Tabulka č. 2

Vzhledem k tomu, že je Česká republika multikulturním státem, je velká pravděpodobnost, že se policisté při výkonu své činnosti setkávají s národnostními menšinami. V rámci Pardubického kraje máme 18 lokalit se zvýšeným výskytem národnostních menšin a v těchto oblastech je prováděn přímý výkon služby Policie ČR. Z tohoto důvodu dochází k častému setkávání policistů a příslušníků menšin.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 2,8 a mediánem je pro tuto otázku číslo 3.

Otázka č. 7: „Vyberte tři národnostní menšiny, se kterými se při výkonu služby setkáváte nejčastěji.“

Národnostní menšina	Průměrná hodnota	Medián
(1) Romská národnostní menšina	1,4	1
(2) Ukrajinská národnostní menšina	2,2	2
(3) Vietnamská národnostní menšina	2,7	3

Tabulka č. 3

Na základě statistických údajů se uvádí, že v českých věznicích tvoří Romové asi 60% uvězněných. Značná je kriminalita také dětí a mládeže, kterou často záměrně organizují dospělí, tím zneužívají skutečnost, že děti nemohou být odsouzeny.⁸¹ Na základě těchto údajů je zřejmé, že se Policie ČR jako orgán činný v trestním řízení se podílí a realizuje vyšetřování protiprávních skutků, a tudíž se s romskou menšinou setkává nejčastěji.

Ukrajinská menšina se pravděpodobně vyskytla uváděná na druhém místě z důvodu realizací pobytových kontrol a kontrol pracovních povolení na území Pardubického kraje, kterou nejčastěji provádí policisté cizinecké policie.

---

⁸¹ http://www.christnet.cz/clanky/2272/kriminalita_bydleni_a_nezamestnanost_romu.url

Otázka č. 8: „Z jakých profesních důvodů se setkáváte s menšinami?”

Profesní důvody	Průměrná hodnota	Medián
(1) Při páchání jejich trestné činnosti	1,7	1
(2) Při páchání přestupků	1,8	2
(3) Při demonstracích	2,7	3

Tabulka č. 4

Otázka č. 7 je cíleně provázaná s otázkou č. 8 a potvrzuje moji domněnku, že se policisté setkávají s menšinami z důvodu páchání trestné činnosti.

Otázka č. 9: „ Z jakých osobních důvodů se setkáváte s menšinami?”

Národnostní menšina	Průměrná hodnota	Medián
(1) chodím nakupovat do jejich obchodů	1,8	2
(2) setkáváme se při sportovních činnostech	1,8	2
(3) zajímám se o jejich kulturu	2,5	3

Tabulka č. 5

Z osobních důvodů se policisté nejčastěji setkávají s vietnamskou národnostní menšinou při nakupování v jejich obchodech. 48 respondentů uvedlo, že s oblibou navštěvují jejich obchody s potravinami, ve kterých nakupují kvalitní ovoce a zeleninu.

Policisté využívají sportu jako prostředku relaxace. To je důvodem, proč se setkávají s národnostními menšinami při sportovních činnostech. Policisté mají přirozený vztah

ke sportovním aktivitám, a to i z důvodu pravidelných prověřovacích fyzických testů, které musí každoročně absolvovat.

Další oblíbenou volnočasovou aktivitou policistů je cestování, proto uváděli, že v rámci poznání je zajímavá kultura národnostních menšin.

Otázka č. 10: „Domníváte se, že policisté mají předsudky vůči menšinám?”

Odpověď	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) ANO	118	78,7
(2) NE	32	21,3

Tabulka č. 6

V případě odpovědi ANO měli respondenti vybrat tři nejčastější národnostní menšiny, vůči kterým mají policisté předsudky. Vybírat mohli ze 14 uznaných národnostních menšin v České republice.

Národnostní menšina	Průměrná hodnota	Medián
(1) Romská národnostní menšina	1,3	1
(2) Ukrajinská národnostní menšina	2,1	2
(3) Ruská národnostní menšina	2,5	3

Tabulka č. 7

Z vlastní praxe jsem byla přesvědčena o tom, že policisté uvedou Romy z důvodu jejich negativních zkušeností při vyšetřování přestupků a trestných činů páchaných touto menšinou. Předsudky vůči Ukrajincům spatřuji v jejich nelegálním zaměstnávání v ČR. Dále se domnívám, že Rusové jsou uváděni na třetí pozici z důvodu našeho historického vývoje,

kdy jsme dlouhá léta byli pod přímým vlivem Svazu sovětských socialistických republik. Na našem území byla od roku 1968 dislokována velká část sovětské armády a na základě vývoje moderních dějin policisté nesouhlasí s anektováním ukrajinského poloostrova Krym.

Otázka č. 11: „Zúčastnil/a jste se vzdělávací aktivity zaměřené problematiku menšin?”

Odpověď	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) ANO	109	72,7
(2) NE	41	27,3

Tabulka č. 8

Policie ČR má poměrně provázaný systém vzdělávacích aktivit. Jejich nedílnou součástí je zabývat se problematikou menšin již od Základní odborné přípravy. Proto je zřejmé, že se policisté v době své aktivní služby zúčastní vzdělávací aktivity v oblasti menšin. Zajímavostí je, že policisté, kteří slouží méně než dva roky, uvedli, že se vzdělávací aktivity nezúčastnili, což je v rozporu s obsahem učiva ZOP, který vzdělávání v oblasti menšin zahrnuje.

Otázka č. 12: „Jakého druhu vzdělávání ve vztahu k menšinám jste se zúčastnil/a?
(respondenti měli označit všechny vzdělávací aktivity, kterých se zúčastnili)

Druh vzdělávání	Četnost výskytu
seminář	86
školení	113
beseda	21
kurz	8
IMZ – instrukčně metodické zaměstnání	114
přednáška	14
modelové situace	2
žádného	35
jiného	0

Tabulka č. 9

Nejčastější formou vzdělávání Policie ČR je realizace instrukčně metodických zaměstnání, což potvrzuje tabulka, viz výše. Mimo jiné, všichni vedoucí pracovníci shodně vybrali minimálně tři vzdělávací aktivity.

Otázka č. 13: „Vzdělávání v oblasti menšin je pro policistu v multikulturním prostředí důležité. Souhlasíte s tímto tvrzením?“

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	21	14
(2) občas	103	68,7
(3) často	16	10,7
(4) víc než často	8	5,3
(5) neustále	2	1,3

Tabulka č. 10

Překvapivě velká část respondentů souhlasí s tvrzením, že vzdělávání v oblasti menšin je pro policistu v multikulturním prostředí důležité.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 2,8 a mediánem je pro tuto otázku číslo 2.

Otázka č. 14: „Domníváte se, že by se Vaše vzdělání ve vztahu k menšinám mělo rozvíjet?“

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	13	8,7
(2) občas	69	46
(3) často	2	1,3
(4) víc než často	54	36
(5) neustále	12	8

Tabulka č. 11

Více jak třetina respondentů uvedla, že by se jejich vzdělávání ve vztahu k menšinám mělo rozvíjet, což je pozitivní zjištění o tom, že mají policisté zájem získávat nové informace, které následně využijí v praxi.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 2,9 a mediánem je pro tuto otázku číslo 2.

Otázka č. 15: „Využil/a jste nebo využíváte získané informace ze vzdělávání ve vztahu k menšinám v praxi?”

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	10	6,7
(2) občas	102	68
(3) často	24	16
(4) víc než často	5	3,3
(5) neustále	9	6

Tabulka č. 12

Pozitivní informací je, že policisté dokážou využít získané informace v praxi, které používají při kontaktu s menšinami.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 2,4 a mediánem je pro tuto otázku číslo 2.

Otázka č. 16: „Jak často jste ochoten/na účastnit se vzdělávacích aktivit prohlubujícího Vaše vědomosti a způsob jednání ve vztahu k menšinám?“

Kategorie	Respondenti, kteří se zúčastnili vzdělávací aktivity zaměřené na menšiny (109)		Respondenti, kteří se nezúčastnili vzdělávací aktivity zaměřené na menšiny (41)	
	Četnost výskytu	Četnost v %	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	3	2,8	22	53,7
(2) občas	54	49,5	12	29,3
(3) často	42	38,5	6	14,6
(4) víc než často	8	7,3	1	2,4
(5) neustále	2	1,8	0	0

Tabulka č. 13

Průměrná škálová hodnota odpovědí respondentů, kteří se **zúčastnili** vzdělávací aktivity zaměřené na menšiny, je 2,5 a medián je 2.

Průměrná škálová hodnota odpovědí respondentů, kteří se **nezúčastnili** vzdělávací aktivity zaměřené na menšiny, je 1,7 a medián je 1.

Otázka č. 17: „Domníváte se, že obsah a úroveň vzdělávání policistů v oblasti menšin je na dostačující úrovni?“

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	10	6,7
(2) občas	63	42
(3) často	8	5,3
(4) víc než často	61	40,7
(5) neustále	8	5,3

Tabulka č. 14

Domnívám se, že odpověď (1) „nikdy“ označili členové pracovní skupiny Krajského ředitelství policie Pardubického kraje pro menšiny, kteří byli součástí 150 respondentů.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 2,9 a mediánem je pro tuto otázku číslo 3.

Otázka č. 18: „Organizujete nebo se podílíte na realizaci společných volnočasových aktivit policistů a národnostních menšin? (v případě odpovědí 2-5 respondenti pokračovali otázkou č. 19, v případě odpovědi 1 pokračovali otázkou č. 20)“

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	99	66
(2) občas	15	10
(3) často	24	16
(4) víc než často	10	6,7
(5) neustále	2	1,3

Tabulka č. 15

Dvě třetiny respondentů se alespoň občas účastní volnočasových aktivit policistů a národnostních menšin, což mě překvapilo a potěšilo, jelikož jsem očekávala menší podíl policistů na volnočasových aktivitách.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 1,7 a mediánem je pro tuto otázku číslo 1.

Otázka č. 19a: „Jaké konkrétní volnočasové aktivity realizujete?“

Nejčastěji realizované volnočasové aktivity jsou sportovní zápasy, Multikulturní týden, společenské akce a společná setkání.

Otázka č. 19b: „O jaké národnostní menšiny se jedná?“

Nejčastěji se jedná o Romy, Vietnamce a Poláky.

Otázka č. 20: „Jaké konkrétní činnosti navrhuje pro zkvalitnění práce policisty v oblasti menšin?“

Mezi nejčastěji shodované odpovědi patří prevence, vzdělávání policistů, získávání informací od „menšinářů“. Policisté se také často shodovali v odpovědi, kdy uváděli, že dosavadní činnosti jsou dostačující a jiné nemají smysl.

Jeden policista navrhuje lépe poznat kulturu menšin a snažit se jim porozumět.

Otázka č. 21: „Ovlivňuje práce s menšinami Váš OSOBNÍ život?“

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	125	83,3
(2) občas	11	7,3
(3) často	2	1,3
(4) víc než často	10	6,7
(5) neustále	2	1,3

Tabulka č. 16

Z těchto získaných odpovědí konstatují, že policisté jsou profesionálové, kteří při vstupu k ozbrojenému sboru prochází psychologickým vyšetřením, tudíž jsou odolnější vůči stresovým situacím a nenechají si svůj osobní život ovlivnit touto problematikou. Ženy policistky možnost odpovědi (1) ne zvolily v ani jednom případě.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 1,4 a mediánem je pro tuto otázku číslo 1.

Otázka č. 22: „Ovlivňuje práce s menšinami Váš PROFESNÍ život?”

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	33	22
(2) občas	81	54
(3) často	19	12,7
(4) víc než často	8	5,3
(5) neustále	9	6

Tabulka č. 17

Policisté a národnostní menšiny jsou často ve vzájemné interakci, a proto se navzájem ovlivňují. V důsledku toho je ovlivňován profesní život policistů.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 2,2 a mediánem je pro tuto otázku číslo 2.

Otázka č. 23: „Obracejí se na Vás příslušníci menšin se svými problémy?”

Kategorie	Četnost výskytu	Četnost v %
(1) nikdy	119	79,3
(2) občas	15	10
(3) často	6	4
(4) víc než často	8	5,3
(5) neustále	2	1,3

Tabulka č. 18

Situace žádosti o pomoc, při kterých se národnostní menšiny obracejí na policisty, není mnoho. Tento výsledek spatřuji v nedůvěře národnostních menšin v policisty. Pravděpodobně se svými problémy obrací na terénní pracovníky.

V případě výběru odpovědí 2-5 měli respondenti napsat, s jakými problémy se na ně příslušníci menšin obracejí. Nejčastěji se vyskytovaly odpovědi: „snaha přesvědčit mě, že nic nespáchali“, problémy týkající se pobytu nebo pozvání příbuzných do ČR a sociální dávky.

Průměrná škálová hodnota všech odpovědí je 1,4 a mediánem je pro tuto otázku číslo 1.

5.7 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza č. 1

„Policisté mají více předsudky vůči Romům než jiným národnostním menšinám.“

Z praktického i obecného hlediska se dalo očekávat, že respondenti nejčastěji uvedou romskou menšinu. 102 policistů označilo Romy na prvním místě, což činí 62 % osob. Domnívám se, že tyto výsledky pramení z negativních zkušeností policistů při vyšetřování přestupků a trestných činů páchaných touto menšinou, z obsazení věznic Romy, které činní v českých věznicích 60 % a velkým množstvím lokalit se zvýšeným výskytem menšin v Pardubickém kraji, které jsou z převážné části osazeny romskou

menšinou. Romové byli shodně uvedeni na prvním místě v otázkách č. 7 a 10. Hypotéza č. 1 se **potvrdila**.

Hypotéza č. 2

„Policisté, kteří se již zúčastnili vzdělávací aktivity k problematice národnostních menšin, se chtějí v této problematice vzdělávat častěji než policisté, kteří se vzdělávací aktivity k problematice národnostních menšin nezúčastnili.“

V tomto případě jsem odpovědi rozdělila na dvě skupiny: respondenti, kteří se vzdělávací aktivity zaměřené na problematiku národnostních menšin zúčastnili a respondenty, kteří se této aktivity doposud nezúčastnili. Z policistů, kteří se vzdělávací aktivity zaměřené na problematiku menšin zúčastnili, odpovědělo pouze 2,8 %, že by se již nikdy nechtěli v této problematice vzdělávat. Oproti tomu policisté, kteří se nezúčastnili podobné vzdělávací aktivity, v 53,7 % označili, že by se vzdělávat nikdy nechtěli. Tento velký nezájem o vzdělávání v oblasti menšin spatřuji v jasné neznalosti této problematiky a předsudkům vůči menšinám.

Respondenti, kteří se již zúčastnili vzdělávací aktivity v problematice menšin, označili odpovědi „často“, „více než často“ v 47,6 %. To je velice pozitivní zjištění, že tak velké množství osob má zájem vzdělávat se, využívat informace dál v praxi a zvyšovat svou odbornou kvalifikovanost, kterou využijí pro svůj profesní i osobní růst.

že Hypotéza č. 2 se tedy na základě těchto výsledků **potvrdila**.

Hypotéza č. 3

„Práce s národnostními menšinami více ovlivňuje profesní život policistů než jejich život osobní.“

Z odpovědí respondentů je patrné, že se policisté s národnostními menšinami stýkají častěji z profesních než osobních důvodů (vyšší počet odpovědí u důvodů profesního setkávání než osobního), a proto 83,7 % respondentů uvedlo, že setkávání s menšinami nikdy jejich osobní život neovlivňuje a u ovlivňování profesního života to bylo pouze 22 % respondentů.

54 % dotázaných uvedlo, že občas práce s menšinami jejich profesní život ovlivňuje. To je pravděpodobně způsobeno častým setkáváním s menšinami v rámci výkonu svého

zaměstnání. Policisté a národnostní menšiny jsou během svého setkávání v pracovně právním vztahu a vzájemně se tedy ovlivňují. Na základě těchto výsledků se hypotéza č. 3 **potvrdila**.

5.8 Diskuze

Z teoretické části mé diplomové práce vyplývá, že v rámci Policie ČR existuje propracovaný systém vzdělávání, který je provázán a má vzrůstající odbornou úroveň s cílem aplikovat moderní trendy a poznatky na oblast týkající se problematiky národnostních menšin.

Přestože většina otázek je již argumentována a hodnocena ve výsledcích šetření pod zpracovanými tabulkami, shrnu nejvýznamnější poznatky, které z empirické části vyplývají.

Za nejdůležitější zjištění výzkumného šetření považuji, že pouze 4 % dotázaných policistů se při výkonu svého zaměstnání s menšinami neseťkává. Tento výsledek jasně potvrzuje fakt, že se většina policistů denně nachází v multikulturním prostředí. Negativním zjištěním tohoto výzkumu byl výsledek profesního setkávání policistů a menšin, který je nejčastější při páchání trestné činnosti a přestupků menšin, převážně u romského obyvatelstva. Naopak jako pozitivní spatřuji zájem policistů o kulturu národnostních menšin.

Předpokladem práce bylo, že většina policistů bude mít předsudky vůči menšinám a především těm romským. Předpokládám, že tato skutečnost je zapříčiněna negativními zkušenostmi policistů s touto menšinou a také velkým obsazením Romů v českých věznicích.

Většina policistů se domnívá, že by se jejich vzdělávání ve vztahu k menšinám mělo rozvíjet, získané informace ze vzdělávacích aktivit využívají v praxi a ti, kteří se již někdy zúčastnili vzdělávací aktivity zaměřené na problematiku menšin, se v této problematice chtějí vzdělávat i nadále.

ZÁVĚR

Tématem mé diplomové práce je aktuální a diskutované téma „Policista v multikulturním prostředí“. Toto zaměření jsem zvolila na základě osobních zkušeností z mého zaměstnání u Policie ČR a především zájmem o tuto problematiku.

Hlavním cílem diplomové práce bylo zjistit, zda jsou policisté vzdělávání v oblasti problematiky národnostních menšin, jak často toto vzdělávání probíhá, zda získané informace využívají v praxi a zda se chtějí v oblasti menšin vzdělávat častěji. Důležité poznatky byly definovány v teoretické části. V rámci výzkumného šetření bylo zjištěno, že příslušníci Policie ČR jsou ve velké míře vzdělávání v problematice menšin, účastní se různých seminářů, školení, instrukčně metodických zaměstnání a tyto informace převážná většina policistů následně využívá v praxi. Zde bych pro zlepšení navrhovala vzdělávat i ty policisty, kteří jsou ve služebním poměru u Policie ČR méně jak dva roky, jelikož již od počátku služby je podstatné chápat rozdílné kultury a hodnoty národnostních menšin a jednat s nimi bez předsudků. Pro tyto policisty je realizován vzdělávací blok v rámci Základní odborné přípravy. Domnívám se, že tyto informace týkající se problematiky menšin, které se jim dostávají v ZOP, by měly být hlubšího charakteru.

Dále bylo zkoumáno, z jakých nejčastějších důvodů se policisté a policistky setkávají s národnostními menšinami, zda národnostní menšiny ovlivňují životy policejního sboru a jaká menšina je nejčastěji uváděna na prvních místech z úhlu pohledu předpokládaných předsudků. Policisté se s národnostními menšinami setkávají z osobních i profesních důvodů. Ve velké míře převládají ty profesní, mezi které nejčastěji patří setkávání při páchání trestných činů a přestupků menšinami. Dále při demonstracích, ale také v rámci prevence kriminality. Policisté jsou profesionálové, a proto se práce s menšinami neodráží na jejich osobním životě. Velice důležitým aspektem pro zlepšení práce policistů je zbavit se předsudků, které jsou součástí policejní práce, především vůči romské menšině. Veškeré cíle mé práce byly naplněny.

Na základě zjištěných poznatků nyní zhodnotím celkové dosažené výsledky a shrnu podstatné informace z teoretické i empirické části diplomové práce.

V teoretické části práce byly prezentovány čtyři významné kategorie. Každá z nich mi poskytla důležité informace, se kterými jsem následně pracovala a využila v empirické části.

Hlubším proniknutím do práce policistů s národnostními menšinami se mi objasnily domněnky, které jsem v souvislosti s tímto tématem měla před zpracováním práce. Existuje

spousta společných aktivit policistů a národnostních menšin, které vedou v prohlubování důvěry mezi těmito dvěma skupinami. Policie ČR spolupracuje s dalšími organizacemi zabývající se problematikou menšin. Pro kvalitnější komunikaci a zlepšení situace byly na každém krajském policejním ředitelství vytvořeny Pracovní skupiny pro menšiny v čele se styčným důstojníkem, který je významnou osobou při komunikaci policistů a příslušníků národnostních menšin.

Mám – li zhodnotit vzdělávání policistů pro práci s menšinami, překvapilo mě velké množství různých školení, seminářů, instrukčně metodických zaměstnání a besed, kterých se policisté Krajského ředitelství policie Pardubického kraje účastní jak uvnitř resortu tak mimo něj.

Činnost policie v Pardubickém kraji posuzuji jako velmi aktivní ve vztahu k menšinám a věřím ve zlepšení úrovně komunikace mezi policisty a členy minoritního obyvatelstva.

V empirické části práce jsem ověřovala zjištěné poznatky z teoretické části pomocí kvantitativní metody – dotazníku. Dotazník byl proto konstruován dle teoretických poznatků, kterými jsem ověřovala tři stanovené hypotézy. Záměrně byly dotazníky rozdány policistům služebně zařazených na různých útvarech s územní působností Pardubického kraje, aby výsledky korespondovaly s názvem diplomové práce „Policista v multikulturním prostředí“. Výsledky jsem následně interpretovala a diskutovala. Všechny hypotézy byly potvrzeny.

Přínosem diplomové práce je zjištění, že Policie ČR udržuje krok s moderní dobou a přizpůsobuje se potřebám multikulturní společnosti v rámci vzdělávání svých příslušníků v oblasti národnostních menšin.

Ačkoli nemám možnost porovnat aktivity policistů Krajského ředitelství policie Pardubického kraje a dalších územních celků týkající se problematiky v oblasti národnostních menšin, domnívám se, že jsou tyto aktivity postačující a práce příslušníků policie je v tomto pohledu dostatečná. Věřím, že tyto činnosti přinesou v budoucích pěti letech zlepšení vzájemného vztahu policistů a národnostních menšin.

Seznam zkratek

apod. – a podobně

atd. – a tak dále

č. - číslo

ČR – Česká republika

KŘP – E – Krajské ředitelství policie Pardubického kraje

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV – ministerstvo vnitra

OBP – Odbor bezpečnostní politiky

P ČR – Policie České republiky

pol. – polovina

pozn. - poznámka

s. – strana

Sb. – sbírka

SD – styčný důstojník

SPŠ – střední policejní škola

SR – Slovenská republika

tzv. – takzvaně

VPŠ – vyšší policejní škola

ZOP – Základní odborná příprava

ZPPP – závazný pokyn policejního prezidenta

Seznam použitých zdrojů

Bibliografické zdroje

BAKALÁŘ, Petr. *Psychologie Romů*. Praha: Votobia, 2004, 179 s. ISBN 80-7220-180-8.

BURYÁNEK, Jan. *Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, 518 s. ISBN 978-807-1066-149.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Vyd. 3., v nakl. Portál 1. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3.

DANIEL, Bartoloměj. *Dějiny Romů: Vybrané kapitoly z dějin Romů v západní Evropě, v Čes. zemích a na Slovensku*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1994, 199 s. ISBN 9788070673959.

DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace: 6. vydání*. 1. vyd. [i.e. 2. vyd.]. Praha: Grada, 2008. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2018-0.

DEMEUSE, Marc. *Educational policies and inequalities in Europe*. 1st pub. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012, 325 p. ISBN 978-0-230-30203-7.

GABAL, Ivan. *Etnické menšiny ve střední Evropě: konflikt nebo integrace*. Vyd. 1. Praha: G plus G, 1999, 341 s. ISBN 80-86103-23-4

HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vyd. Překlad Zdeněk Masopust. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 368 s. ISBN 978-80-7380-137-3.

JAKOUBKOVÁ BUDILOVÁ, Lenka a Tomáš HIRT. *Policista v multikulturním prostředí: informační manuál pro Policii ČR*. Praha: Člověk v tísní - společnost při ČT, 2005, 100 s. ISBN 80-903510-1-8.

KOŘAN, Michal. *Czech foreign policy in 2007-2009: analysis*. Prague: Institute of International Relations, 2010, 388 p. ISBN 8086506908.

LEVINSON, Stephen C. *Pragmatics*. New York: Cambridge University Press, 1983. ISBN 0521294142.

LHOŤAN, Lukáš. *Rozmanitostí proti předsudkům: Romové, Vietnamci, Muslimové a Ukrajinci v České republice*. 1. vyd. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2012, 158 s. ISBN 978-80-904932-2-3.

MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA, a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2011, 80 s. ISBN: 978-80-7312-063-4

MOREE, Dana a Iva JANSKÁ. *Než začneme s multikulturní výchovou: od skupinových konceptů k osobnostnímu přístupu*. Praha: Člověk v tísní, 2008, 110 s. ISBN 8086961613.

NAKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie*. 2., rozš. vyd., v Akademii vyd. 1. (1. vyd. v nakl. Vodnář pod náz. Lexikon psychologie). Praha: Academia, 1997. ISBN 80-200-0625-7.

NEČAS, Ctibor. *Romové v České republice včera a dnes*. 5. dopl. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 129. ISBN 80-244-0497-4.

PHILIPS, Abu Ameenah Bilaal. *Základy tauhídu (jedinečnosti Alláha): islámský koncept Boha*. 1. vyd. Praha: Muslimská obec v Praze, 2012, 147 s. ISBN 978-80-904373-3-3.

PLAMÍNEK, Jiří. *Týmová spolupráce a hodnocení lidí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 120 s. ISBN 978-80-247-2796-7.

POSPÍŠIL, Milan a Andrej SULITKA. *Národnostně menšinová politika České republiky: základní dokumenty*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003, 114 s. ISBN 80-86734-07-2.

PRŮCHA, Jan. *Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2006, 264 s. ISBN 80-725-4866-2.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001. ISBN 8071786489.

ŠRAJEROVÁ, Olga a Gabriela SOKOLOVÁ. *Národnostní menšiny a majoritní společnost v České republice a v zemích střední Evropy v 90. letech 20. století*. Vyd. 1. Opava: Slezský ústav SZM, 1998. ISBN 80-862-2404-X.

URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3563-4.

Internetové zdroje

MORAVCOVÁ, Mirjam. *Postavení národnostních menšin* [online]. [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://fhs.cuni.cz/>.

Multiculturalism. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <http://plato.stanford.edu/entries/multiculturalism/#Com>

Multikulturalismus. *Wikipedie, otevřená encyklopedie*. [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Multikulturalismus>

Multikulturní týden v Pardubicích. *Místní kultura* [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.mistnikultura.cz/multikulturni-tyden-v-pardubicich>

Národnostní menšiny. *Multikultura* [online]. [cit. 2016-01-17]. Dostupné z: http://www.multikulturazlin.cz/o.php?o=narodnostni_mensiny

Národnostní menšiny. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>

Národnostní struktura obyvatel. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26e7cb3770e187?version=1.0>

Policie v multikulturní společnosti. *Střední policejní škola MV v Praze* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.epolis.cz/download/pdf/materials_64_1.pdf

Polská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/polska-narodnostni-mensina-16124/>

Pracovní návyky v multikulturním prostředí. *DMC Management Consulting* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.dmc-cz.com/aktualne/215-pracovni-navyky-v-multikulturnim-prostedí>

Rada vlády pro národnostní menšiny. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>

Romská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/romska-narodnostni-mensina-16149/>

Romský jazyk. In: *Romové v České republice* [online]. [cit. 2016-02-14]. Dostupné z: <http://romove.radio.cz/cz/clanek/19363>

Slovenská kulturní identita. *Mezikulturní dialog* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/slovenska-kulturni-identita.html>

Slovenská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/slovenska-narodnostni-mensina-16157/>

Strategie pro práci policie České republiky ve vztahu k menšinám. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mensiny-strategie-2013-14-pdf.aspx

TOPINKA, Daniel. *Významy vzdělávání v procesu integrace muslimů v České republice*. [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/vyznam_vzdelavani.pdf

Ukrajinská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/ukrajinska-narodnostni-mensina-16159/>

Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

Volnočasové aktivity. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/volnocasove-aktivity.aspx>

Základní odborná příprava a další vzdělání policistů. *Policie ČR* [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/zakladni-odborna-priprava-a-dalsi-vzdelani-policistu.aspx>

Legislativní dokumenty

Zákon o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 2001, č. 273. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273>

Interní dokumenty

Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie Pardubického kraje č. 73/2014, interní materiál

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 258/2013, o činnosti na úseku menšin, interní materiál

Zpráva o činnosti styčných důstojníků pro menšiny a jejich pracovních skupin, interní materiál

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 1 - Dotazník

Vážené policistky, vážení policisté, kolegové,

jmenuji se Tereza Ondrášová a studuji 2. ročník magisterského oboru Pedagogika – veřejná správa na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Dovoluji si Vás požádat o spolupráci při vyplnění tohoto dotazníku, sloužícího ke sběru dat pro mou diplomovou práci s názvem „*Policista v multikulturním prostředí*“.

Cílem tohoto dotazníkového šetření je zjistit, zda jsou policisté dostatečně vzdělávání pro práci s menšinami a zda takto získané informace využívají v praxi.

Následující otázky, prosím, zodpovězte dle vlastního uvážení a subjektivního postoje. Neexistuje špatná ani správná odpověď. Dotazník je anonymní, buďte proto naprosto upřímní. Získané informace jsou zcela důvěrné a budou použity pouze pro účel výzkumu diplomové práce.

Vyplnění dotazníku je dobrovolné.

Za Váš čas, ochotu a spolupráci velice děkuji.

Bc. Tereza Ondrášová

1) Jaké je Vaše pohlaví?

- a) muž
- b) žena

2) Jaký je Váš věk?

- a) 19 – 25 let
- b) 25 – 35 let
- c) 35 – 45 let
- d) 45 – 55 let
- e) 55 let a více

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) střední s maturitou
- b) vyšší odborné
- c) vysokoškolské bakalářské
- d) vysokoškolské magisterské/inženýrské
- e) doktorské

4) Jaká je délka Vašeho služebního poměru u Policie ČR?

- a) 0-2 roky
- b) 2-5 let
- c) 5-10 let
- d) 10-15 let
- e) více jak 15 let

5) Na jaké pracovní pozici se nacházíte?

- 1 vedoucí pracovník   2 řízený pracovník

6) Jak často se při výkonu Vašeho povolání setkáváte s menšinami?

- 1 nikdy   2 občas   3 často   4 víc než často   5 neustále

7) Vyberte tři národnostní menšiny, se kterými se při výkonu služby setkáváte nejčastěji

(určete pořadí od 1 – 3, kdy 1 znamená situaci nejvyšší četnosti)

- Bělorusové
- Bulhaři
- Chorvati
- Maďaři
- Němci

- Poláci
- Romové
- Rusíni
- Rusové
- Řekové
- Slováci
- Srbové
- Ukrajinci
- Vietnamci

8) Z jakých profesních důvodů se setkáváte s menšinami?

(určete pořadí od 1 – 3, kdy 1 znamená situaci nejvyšší četnosti)

- při páchání jejich trestné činnosti
- při páchání přestupků
- při demonstracích
- mám mezi nimi informátora
- z důvodu prevence kriminality
- využívám jejich tlumočnických služeb
- nepotkávám se s nimi
- jiných

Napište z jakých jiných důvodů

.....

.....

.....

9) Z jakých osobních důvodů se setkáváte s menšinami?

(určete pořadí od 1 – 3, kdy 1 znamená situaci nejvyšší četnosti)

- mám mezi nimi kamarády
- setkáváme se při sportovních činnostech

- chodím nakupovat do jejich obchodů
- využívám jejich služeb
- zajímám se o jejich kulturu
- mám mezi nimi příbuzné
- nepotkávám se s nimi
- jiných

Napište z jakých jiných důvodů

.....

.....

.....

10) Domníváte se, že policisté mají předsudky vůči menšinám?

- ano   ne

V případě odpovědi **ano** vyberte tři z následujících možností a určete pořadí od 1 – 3, kdy 1 znamená nejčastější národnostní menšina, vůči které mají policisté předsudky:

- Bělorusové
- Bulhaři
- Chorvati
- Maďaři
- Němci
- Poláci
- Romové
- Rusíni
- Rusové
- Řekové
- Slováci
- Srbové
- Ukrajinci

Vietnamci

11) Zúčastnil/a jste se vzdělávací aktivity zaměřené problematiku menšin?

ano   ne

12) Jakého druhu vzdělávání ve vztahu k menšinám jste se zúčastnil/a?

(zaškrtněte všechny, kterých jste se zúčastnil/a)

- seminář
- školení
- beseda
- kurz
- IMZ – instrukčně metodické zaměstnání
- přednáška
- modelové situace
- žádného
- jiného (na spodní řádek napište jakého)

.....

.....

.....

13) Vzdělávání v oblasti menšin je pro policistu v multikulturním prostředí důležité.

Souhlasíte s tímto tvrzením?

1   2   3   4   5
ano   spíše ano   nevím   spíše ne   ne

14) Domníváte se, že by se Vaše vzdělání ve vztahu k menšinám mělo rozvíjet?

1   2   3   4   5
ano   spíše ano   nevím   spíše ne   ne

15) Využil/a jste nebo využíváte získané informace ze vzdělávání ve vztahu k menšinám v praxi?

1   2   3   4   5
nikdy   občas   často   víc než často   neustále

16) Jak často jste ochoten účastnit vzdělávacích aktivit prohlubující Vaše vědomosti a způsob jednání ve vztahu k menšinám?

1   2   3   4   5
nikdy   občas   často   víc než často   neustále

17) Domníváte se, že obsah a úroveň vzdělávání policistů v oblasti menšin je na dostačující úrovni?

1   2   3   4   5
ano   spíše ano   nevím   spíše ne   ne

18) Organizujete nebo se podílíte na realizaci společných volnočasových aktivit policistů a národnostních menšin?

1   2   3   4   5
nikdy   občas   často   víc než často   neustále

V případě, že jste v otázce č. 18 zaškrtnli škálu 2-5, pokračujte otázkou č. 19. Pokud jste zaškrtnli možnost výběru 1, pokračujte otázkou č. 20.

19) a) Jaké konkrétní volnočasové aktivity realizujete?

.....
.....
.....
.....

b) O jaké národnostní menšiny se jedná?

.....
.....

20) Jaké konkrétní činnosti navrhuje pro zkvalitnění práce policisty v oblasti menšin?

.....
.....
.....
.....
.....

21) Ovlivňuje práce s menšinami Váš OSOBNÍ život?

1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
nikdy	občas	často	víc než často	neustále

22) Ovlivňuje práce s menšinami Váš PROFESNÍ život?

1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
nikdy	občas	často	víc než často	neustále

23) Obracelí se na Vás příslušníci menšin se svými problémy?

1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
nikdy	občas	často	víc než často	neustále

V případě, že jste zaškrtnli škálu 2-5, napište, o jaké problémy se jedná.

.....
.....
.....
.....

Děkuji.

Bc. Tereza Ondrášová